

Privlačnost horoskopa - pragmatička i stilistička analiza

Volarić, Morena

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:186:573563>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-08-14**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences - FHSSRI Repository](#)

**SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET**

Morena Volarić

Privlačnost horoskopa – pragmatička i stilistička analiza

(DIPLOMSKI RAD)

Rijeka, 2023.

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET
Odsjek za kroatistiku

Morena Volarić
Matični broj: 0009079920

Privlačnost horoskopa – pragmatička i stilistička analiza

DIPLOMSKI RAD

Diplomski studij: Hrvatski jezik i književnost

Mentorica: dr. sc. Cecilija Jurčić Katunar

Rijeka, 29. rujna 2023.

IZJAVA

Kojom izjavljujem da sam diplomski rad naslova *Privlačnost horoskopa – pragmatička i stilistička analiza* izradila samostalno pod mentorstvom dr. sc. Cecilije Jurčić Katunar.

U radu sam primijenila metodologiju znanstvenoistraživačkoga rada i koristila literaturu koja je navedena na kraju diplomskoga rada. Tuđe spoznaje, stavove, zaključke, teorije i zakonitosti koje sam izravno ili parafrazirajući navela u diplomskom radu na uobičajen način citirala sam i povezala s korištenim bibliografskim jedinicama.

Studentica

Potpis

Morena Volarić

Sadržaj

1. Uvod.....	1
2. Pragmatika, stilistika i pragmatička stilistika.....	3
3. Astrologija – znanost ili pseudoznanost?	5
3.1. Astrologija i/kao psihologija.....	7
3.2. Povijest astrologije.....	8
4. Horoskop.....	11
5. Horoskop kao medijski sadržaj.....	14
6. Pragmatička i stilistička analiza horoskopa.....	18
6.1. Horoskop – temeljna žanrovska obilježja i odrednice.....	19
6.2. Tematsko – sadržajne značajke.....	25
6.3. Struktura horoskopa – diskursno-retoričke strategije.....	31
6.4. Jezično-stilska sredstva.....	36
6.4.1. Futur I.....	37
6.4.2. Glagolski načini.....	40
6.4.3. Izbor riječi.....	47
6.4.4. Konceptualne metafore/frazemi.....	52
7. Zaključak.....	60
8. Izvori.....	62
9. Popis literature.....	66
10. Sažetak i ključne riječi.....	69
11. Naslov i ključne riječi.....	70

1. Uvod

Svi smo barem nekada bili zaneseni mislima poput „Hoću li biti uspješan/a u poslu?“, „Tko zna hoću li ikada dobiti taj posao?“, „Kada ću upoznati nekoga u koga ću se zaljubiti?“, „Hoću li biti zdrav/a?“, „Što će mi se sutra dogoditi?“, „Kakve me promjene očekuju u skoroj budućnosti?“ i slično. U tim trenutcima uglavnom posežemo za horoskopima u novinskim člancima, raznim časopisima, različitim internetskim portalima ili tražimo mišljenje stručne osobe, u ovom slučaju astrologa. Postoje ljudi koji žive „iz dana u dan“ i ne zanima ih budućnost, ali čak i u takvim situacijama slučajno i nesvjesno posežu za horoskopima koji su jednostavno nametnuti današnjem svijetu. Neki ih čitaju iz razonode, određene razbibrige, dok ih neki proučavaju s izrazitom zainteresiranošću zato što jednostavno žele znati vlastitu sudbinu. Ovim radom cilj je bio prikazati i analizirati različite vrste horoskopa koji se svakodnevno pojavljuju na internetskim portalima, ali su se također nastojali prikazati određeni obrasci i kategorije prema kojima se pišu horoskopski tekstovi. Isto tako, izdvojene su i karakteristične značajke i ključne odrednice horoskopa kao specifična žanra. Metodologija izrade rada temeljila se na prikupljanju korpusa horoskopskih tekstova, točnije prikupljanju dnevnih, tjednih, mjesečnih i godišnjih horoskopa. Korpus horoskopa prikupljen je s različitih internetskih portala *Index.hr*, *24sata*, *Story.hr*, *Vecernji.hr* te *Zadovljna.hr*. Za glavni korpus odabrani su dnevni horoskopi, dok su tjedni, mjesečni i godišnji horoskopski tekstovi uvršteni su u analizu kako bi se prikazala međusobna usporedba. Na samom početku ukratko je predstavljena astrologija, njezin razvitak još od drevnih vremena, te osnove o horoskopu kao o medijskome sadržaju. U nastavku slijedi stilistička i pragmatička analiza korpusa kojom su prikazane i objašnjene glavne odrednice i obilježja horoskopa kao žanra, kroz tematsko-sadržajne cjeline te diskursno-retoričke strategije, koje se pak ostvaraju različitim jezično-stilskim sredstvima. Na samom

kraju rada iznesen je zaključak i navedena je literatura koja je poslužila u izradi te realizaciji ovoga rada.

2. Pragmatika, stilistika i pragmatička stilistika

Pragmatika proučava značenje određena izraza koje govornik ili pisac prenosi slušatelju, odnosno čitatelju koji ga potom nastoji interpretirati. Dakle, pragmatika ne proučava samo značenje određenih jezičnih iskaza ili fraza, već nastoji protumačiti značenje onoga što je pojedinac htio reći određenom izjavom. Ovakvim proučavanjem komunikacije između govornika i slušatelja važan aspekt čini i kontekst. Shvaćanjem konteksta moguće je u potpunosti razumijevati ono što je rečeno, a samim time važno je poznavati vrijeme i okolinu u kojem je određeni jezični izraz iskazan. Time se dolazi do činjenice da pragmatika upućuje na proučavanje značenja u određenom kontekstu i načina na koji slušatelji dolaze do shvaćanja, odnosno razumijevanja. (Yule 2010: 89) „U svojim počecima pragmatika se bavila u prvom redu riječima i rečenicama u konkretnim komunikacijskim situacijama da bi se 1970-ih, u sklopu tzv. pragmatičkoga zaokreta, potaknuta u germanofonoj lingvistici, sve više usmjerila na jezične jedinice na nadrećeničnoj razini kao što su razgovor, diskurs i tekst.“¹ Također, karakteristično za pragmatiku je i činjenica da su u proučavanje jezičnih oblika uključeni ljudi, dakle, bez njih samo tumačenje ne bi bilo moguće. (Yule 2010: 90)

„Stilistika (njem. *Stilistik* ili franc. *stylistique*, prema lat. *stilus*: pisaljka; način pisanja) je filološka disciplina kojoj je predmet proučavanja jezični, odn. književni stil. Njezin je disciplinarni status neodređen, s obzirom na to da se kao proučavanje sredstava izvršavanja, tj. jezičnih jedinica i načina njihova spajanja i razmještanja, stilistika često smatra zasebnom lingvističkom disciplinom, dok se kao proučavanje sredstava i postupaka kojima se služi neki pisac ili skupina pisaca stilistika može držati dijelom povijesti i teorije književnosti.“² Stilistička se proučavanja vežu uz antičku retoriku koja razlikuje nizak, srednji i uzvišen stil.

¹ usp. <https://enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=49926>

² usp. <https://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=58103>

Prosti ili nizak stil karakterističan je za govor o neznatnim stvarima, srednji stil pripada govoru kojim se izlažu stvari što zaokupljaju duh, dok je uzvišen stil dio izricanja velikih misli. U tradicionalnoj stilistici prevladavalo je normativno tumačenje stila što znači da je stil isključivo dobar način pismenog izricanja u prozi. Novija stilistička proučavanja ističu da je uloga stilistike i interpretacija kao i sociokulturni kontekst u kojem određeni tekst nastaje. (Vrsaljko 2010: 400, 401) Postoje različiti pristupi stilistici koji uglavnom nisu strogo odijeljeni i međusobno se prožimaju: stilistika diskursa koja se temelji na diskurs-analizi i konverzacijskoj analizi, diskursna stilistika kao tipologija diskursa, pragmatička stilistika, kognitivna stilistika te kritička diskursna stilistika. (Katnić Bakaršić 2003: 39) Pragmatička se lingvistika bavi proučavanjem uvjeta za uspješnu komunikaciju i zbog toga je dodatno kritički zapažana s obzirom na to da je idealizirala komunikacijsku situaciju koja svakako nije uvijek idealna. Međutim, razliku između idealnog diskursa i onoga u stvarnoj govornoj situaciji dodatno je protumačila konverzacijska stilistika što je omogućilo dodatno razumijevanje i tumačenje različitih tipova diskursa. (Katnić Bakaršić 2003: 40) U okviru pragmatičke stilistike razlikuju se tri tipa moći koji proizlaze iz identiteta sudionika u komunikaciju, a to su ključni, socijalno-kulturni i diskurzivno konstruirani tip moći. Ključni identitet označava stalni identitet pojedinca, socijalni se identitet odnosi na određene socijalne karakteristike osobe koje mogu biti promjenjive, a diskurzivno konstruirani tip moći zapravo se isprepliće s prethodna dva tipa i u svakoj interakciji različito funkcionira. Moguće je zaključiti da se moć promatra kao posljedica određena diskursa. (Katnić Bakaršić 2003: 41)

3. Astrologija – znanost ili pseudoznanost?

Od pamtivijeka se ljudska populacija divila zvijezdama, suncu, mjesecu i ostalim planetima oku nevidljivima, a isto tako postojala je potreba da se na neki način predvidi budućnost. Zvijezde su uvijek bile glavni vodiči, a služeći se njima, ljudi su pokušavali objasniti i prikazati povezanost planeta i trenutka rođenja individue, odnosno postoji li utjecaj planeta na život osobe pri njegovu rođenju i na koji način se on odvija ako je moguć. (Costello, Radermacher 1998: 12) U vezi s time moguće je definirati astrologiju kao zasebnu znanost: „Astrologija je simbolički sustav koji vodi samospoznaji i znanju o svijetu izvan nas, a ujedno i vrlo učinkovita praktična metoda za pronicanje u budućnost, dubinsko shvaćanje ljudi, odnosa, društvenih i drugih struktura i zbivanja te razumijevanje njihova ispoljenja u vremenu. (Šafarić, Zafirović 2004: 7) Navodi se još nekoliko definicija koje se uglavnom podudaraju: „Pokušaji da se karakter i sudbina čovjeka protumače pomoću kretanja i položaja zvijezda vrlo su stari.“ (Hiller 1989: 10) „Ako pitate što je astrologija, odgovor glasi: analiziranje ljudske sudbine pomoću planeta i svjetala, njihova utjecaja na ljude na zemlji, na prirodne pojave, svijet minerala, vegetacije i životinja.“ (Lončarić 1994: 9) „Astrologija je znanost o vremenu, koje ljudi prosuđuju u funkciji prividnog kretanja Sunca. (D' Alo' Grakalić 2007: 20) „Astrologija“ dolazi prema dvjema grčkim riječima, a to su *astron* što označava zvijezdu i *logos* što znači znanost. Astrologija se također definira kao pseudoznanost koja se bavi proricanjem ljudske sudbine kao i ljudskih zajednica s obzirom na položaj planeta i zvijezda u određenom trenutku, odnosno u trenutku čovjekova rođenja.³ Astrologiju mnogi teoretičari definiraju kao pseudoznanost zato što je mnogo postavki neutemeljeno, odnosno znanstveno nedokazano. Točnije, astrološka istraživanja zasnivaju se na rezultatima statističke usporedbe koja podliježe zakonu vjerojatnosti, pa se ponekad

³ usp. <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=4316>

horoskopski element i njegovo značenje ne moraju podudarati. (D' Alo' Grakalić 2007: 9) Glavni je temelj astrologije tvrdnja da postoji određena uzročno-posljedična veza nebeskih tijela i događaja na Zemlji, a u kontekstu toga astrolog Neroman ističe sljedeće: „Sve ono što se događa na Zemlji podređeno je utjecajima kozmičke sfere unutar koje zemaljska kugla ide svojim putem, a taj je put nebo, dio zvjezdanog prostora čiji su valovi svjetlosni i magnetski valovi koje se šire uslijed kretanja nebeskih tijela. Sve što živi na Zemlji kupu se u tom oceanu valova.“ (D' Alo' Grakalić 2007: 8) Postoje različite svrhe astrologije, a to su: prepoznavanje bitnih sastavnica osobe, usmjeravanje koje nije dovoljno ako ne uključimo tri čimbenika nakon vlastita spoznavanja, dakle, potrebno je znati činjenice i sile zakona koje djeluju na nas, poznavati druge u okolini koja nas okružuje te znati vlastite psihičke i fizičke granice. Također, jedna od svrha je i odgajanje; bitno je poticati latentne sposobnosti djeteta , odnosno razvijati dijete s obzirom na unaprijed određene sklonosti karaktera. (D' Alo' Grakalić 2007: 19) Astrologiju je kao znanost moguće podijeliti u nekoliko podskupina: natalna astrologija (proučava utjecaj nebeskih tijela na pojedinca), svjetovna ili politička astrologija (proučava astralne utjecaje na narode, gradove, pokrajine, države...), horarna astrologija (smatranje da je svako ljudsko djelo pod utjecajem položaja nebeskih tijela, pa se tako rade horoskopi brodova, mostova, tvornica...), astrometeorologija (proučava astrološki utjecaj na različite potrese, kiše, vjetrove...), ezoterična astrologija (proučava mitove raznih tradicija, njihove simbolizme), onomantička astrologija (proučava važnost brojeva, slova i imena) te liječnička ili medicinska astrologija (proučava bolesti i fizičku građu pojedinca u odnosu na položaj planeta). (D' Alo' Grakalić 2007: 27) Ponekad ljudi očekuju od astrologa ono što je nemoguće, a vrijednost astrologije iskazana je u sljedećem citatu: „Njezina psihološka i kulturna privlačnost nije povezana s funkcijom koju joj ljudi pripisuju (predviđanje budućnosti), već sa sustavom predodžbi koji ima svoju logiku (analogija) i svoju građu (simbol) i u kojemu ljudski mikrokozmos analoški iskazuje kozmički mikrokozmos.“ (D' Alo' Grakalić 2007: 7)

3.1. Astrologija i/kao psihologija

„Za astrologiju se često zahtijeva rang znanosti, pogotovo ako svoje rezultate brižno obrađuje pomoću matematike i statistike. C. G. Jung konstatirao je u vezi s tim: »Suvremena se astrologija sve više približava psihologiji i već glasno kuca na vrata Sveučilišta.«“ (Hiller 1989: 10) Moguće je uočiti veliku razliku u poimanju psihologije u odnosu na sadašnjost. Nekada je astrologija ljudskoj populaciji olakšavala određeno napredovanje i to uglavnom vezano uz politiku i stanje država. Točnije, kraljevima i kraljicama je olakšavala vladanje, dok je državi omogućavala lakše napredovanje. Danas je poimanje astrologije bitno drugačije. Dakle, moderna astrologija blisko je povezana s ljudskom psihologijom, odnosno olakšava shvaćanje različitih ponašanja čovjeka u određenim situacijama. Isto tako, pomaže u lakšem razumijevanju vlastita postojanja u okolini, ljudskih odnosa i osjećaja koji su prožeti u istima. Također, pomaže ljudima da iskoriste vlastite sposobnosti i talente najbolje što mogu, a svakako pozitivnim mislima utječe i na samopouzdanje. Astrologija je oduvijek bila sredstvo za razumijevanje sebe i okoline koja nas okružuje, ali je njezin sadržaj bio ograničen na visoki stalež, dok je sada dostupna svim ljudima. (James Reinstein, Reinstein 1996: 9)

3.2. Povijest astrologije

Proučavanje položaja planeta i zvijezda datira još iz drevnih vremena. Pojavu astrologije nemoguće je vezati uz jedno mjesto i vrijeme, točnije, razvoj astrologije započinje u drevnim civilizacijama. Moderna astrologija kakvu danas poznajemo, odnosno horoskopska astrologija, nastala je u Mezopotamiji, točnije, na području današnjeg Iraka. U početku su ljudi proučavali nebo i zvijezde isključivo radi znakova koji bi mogli utjecati na vladara, njegovo djelovanje i napredak države. Kasnije su sustavno počeli promatrati nebeske pojave, određivali su različite obrasce nebeskih kretanja kako bi dokazali povezanost neba i događaja na zemlji. (Šafarić, Zafirović 2004: 9) Najstariji konkretni podaci o astrologiji nastaju u Babilonu iz razdoblja od 668. do 626. godine p.n.e. Na izvoru rijeke Ninive pronađeno je 4000 pločica s različitim astrološkim i meteorološkim prognozama od 2000 godina p.n.e. na babilonskom i asirskom jeziku. Znanstvenici pretpostavljaju da su pločice prevedene s jezika Sumerana, naroda koji je živio u dolini rijeka Eufrat i Tigris 3000 godina p.n.e. (Lončarić 1994: 9) „Već tada se znalo da plodnost ovisi o Veneri, a ratovi o Marsu. Babilonci su znali da će zemljom harati lopovi ako Merkur bude vidljiv u određeno doba godine, a kralj će imati problema i stoka će stradati po selima ako mladi Mjesec bude okružen prstenom i unutar njega bude vidljiv Jupiter.“ (Lončarić 1994: 9,10) Često se u kontekstu povijesti astrologije spominju Kaldejci, odnosno kasni Babilonci poznati i po izrazitoj mudrosti. Izrađivali su osobne horoskope, pa je tako najstariji horoskop nastao 29. 4. 410. godine p.n.e., a zabilježen je na glinenoj pločici. Nadalje, za daljnji razvoj astrologije svakako su zaslužni i Egipćani koji su prožimali ideje s Babiloncima, a ključan trenutak koji je pridonio sintezi ideja bila je pobjeda Perzije nad Egiptom i osvajanje Egipta i Perzije od strane Aleksandra Velikog. U oba su navedena slučaja Egipćani i Babilonci bili pod istom vlašću, pa su mogli međusobno razmjenjivati znanja. Perzijanci su također

bili veliki štovatelji astrologije što je zasigurno pridonijelo njenoj evoluciji. (Šafarić, Zafirović 2004: 10) Egipćani su uz pomoć Babilonaca napravili sljedeće: „Egipćani su uspješno ustanovili kalendar koji se još koristi (podjela godine u 12 mjeseci i dana u 24 sata), a utvrdili su i detaljan katalog zvijezda vidljivih golim okom, te su ih znali razlikovati od planeta, koje su nazivali zvijezdama lualicama.“ (D' Alo' Grakalić 2007: 34) Za utemeljenje i razvitak grčke astrologije zasigurno je važan Babilonac Berossus. Živio je otprilike 250. godine p.n.e., a njegova su djela bitno utjecala na prve astrološke koncepte u Grčkoj. (Šafarić, Zafirović 2004: 10) Na otoku Knososu osnovao je astrološku školu koja je usvajala i razvijala kaldejsku astrologiju te ju pokušala prilagoditi grčkim tradicijama učinivši je složenijom i formalnijom. (D' Alo' Grakalić 2007: 35) U Grčkoj je nastala i prva potpunija knjiga o astrologiji pod nazivom *Tetrabiblos* koju je napisao astronom, matematičar, geograf i astrolog Klaudije Ptolomej u 2. stoljeću p.n.e. Tada je ugled astrologa sve više rastao kod naroda i kraljeva, a neke su filozofske škole uvrstile i predavanje astrološkog sadržaja uz medicinu, alkemiju, botaniku i slično. (Lončarić 1994: 10) U vrijeme Rimskog carstva astrologija doživljava popularnost u svim društvenim položajima, astrolozi su imali naklonost uglednih ljudi, a na samom dnu društvenog poretka djeluju prodavači horoskopa. (D' Alo' Grakalić 2007: 39) Međutim, kada je kršćanstvo u Rimu postala službena vjera, svećenici su osuđivali astrologe i njihovu znanost nazivajući ih poganima. 409. godine izdan je zakon koji naređuje svim astrolozima da spale svoje knjige koje predstavljaju jednu veliku zabludu i da obećaju biskupima vjernost Katoličkoj Crkvi. U slučaju da nisu poštovali prethodni zakon bivali su protjerani ne samo iz Rima, već i iz ostalih gradova. Ovaj je zakon uvelike zaustavio napredovanje znanosti i znanstvenih spoznaja. (Rajčić 2005: 227) Astrologija teški udarac dobiva s padom Rimskog carstva 476. godine kao i kultura te intelektualni život grčkorimske civilizacije. Kasnije su između 8. i 11. stoljeća Arapi preveli sve dosadašnje astrološke tekstove s grčkog i perzijskog jezika, a zahvaljujući njima astrologija je kao znanost ponovno došla

na Zapad gdje su se na fakultetima u Italiji i Njemačkoj počela održavati predavanja o astrologiji i astronomiji. (Lončarić 1994: 10) U 13. stoljeću djelovao je učenik arapske znanosti Arnold Villanova. Ondašnju arapsku astrologiju protumačio je u djelu *De judiciis astronomiae*. Iz njegova se djela razaznaje utjecaj pojedinih zvijezda na čovjekove udove ili ostale dijelove tijela, primjerice, glavobolje se pojavljuju u trenutku kada je mjesec u znaku Ovna, a u kontekstu s time ističe i važnost poznavanja astrologije svakog dobrog liječnika. On razlaže Ptolomejovu teoriju o diobi životinjskog kruga i kućama planeta, ali se u mnogočemu razlikuje. (A. A. 1928: 178) „U 16. st. dolazi do odvajanja astrologije od astronomije. Tycho Brahe i Kepler bili su posljednji izdanci integriteta astronomije i astrologije. U 18. st. pjesnici Goethe i Schelling zanimali su se za astrologiju i pisali pjesme s astrološkim motivima i sadržajem.“ (Lončarić 1994: 10) Prethodno je moguće uočiti razvoj astrologije i postupno tumačenje njenih teorija koje su uvelike utjecale na današnje poimanje. Naime, začeci suvremene astrologije kakvu danas poznajemo vezuju se uz arhetipe. Točnije, drugačije razumijevanje i pogledi na astrologiju pojavljuju se s Carlom Gustavom Jungom koji utječe na razvoj psihološke astrologije. Naime, Jung je otkrio arhetipe kojima se pojavljuju drugačiji pogledi na znakove i planete, odnosno njegova teorija nalaže da svaki čovjek ima predispoziciju za ostvarenje vlastitih potencijala koja se pojavljuje rođenjem. Dakle, iz prethodne činjenice moguće je zaključiti izrazitu povezanost astrologije i psihologije, ali i povezanost naših sposobnosti i vanjskih okolnosti, primjerice planetima. (Costello, Radermacher 1998:17)

4. Horoskop

„Postaviti horoskop znači podati točnu sliku zvjezdanog neba u stalnom času.“ (A. A. 1928: 178) „Horoskop“ nastaje prema grčkoj riječi *hora* što označava sat i *skopien* što znači gledati. Za horoskop je karakteristično vrijeme čovjekova rođenja i točan snimak zvijezda i njihovih aspekata u trenutku prekida pupčane vrpce. (D' Alo' Grakalić 2007: 6) Horoskop isto tako označava crtež koji prikazuje nebesko stanje u određenom trenutku zbog astrološkog proricanja. Tumačenje horoskopa vrlo je složeno, a svodi se na pretpostavku da određena nebeska tijela (slično kao i predstavnici mitoloških božanstava) utječu na čovjeka, njegovo društvo, prirodu, okolinu i slično. Osim prethodno opisanog europskog horoskopa, poznati su i dalekoazijski i srednjoamerički horoskopi.⁴ Kako bi horoskop bio barem djelomično razumljiv potrebno je definirati zodijak što označava prema grčkom životinjski krug, odnosno položaj zvijezda kroz koja prividno prolaze planeti. (Rajčić 2005: 221) Također, kako bi se horoskopska zagonetka shvatila, važno je poznavati astrološke znakove, odnosno značenje planeta i svjetala te razumjeti njihove karaktere kojima utječu na ljudske sudbine. (Rajčić 2005: 236) Relevantni planeti za shvaćanje horoskopa su Merkur, Venera, Mars, Jupiter, Saturn, Uran, Neptun i Pluton, te dva svijetla Sunce i Mjesec. (Rajčić 2005: 235) Planeti i oba svijetla vrlo su važna pri određivanju horoskopa s obzirom na njihove osobine i činjenicu da su se u trenutku rođenja svi nalazili na nebu. Od tuda proizlazi i mišljenje da je povezanost karaktera i ljudske sudbine zapravo rezultat niza kombinacija položaja planeta, njihovih međusobnih odnosa i odnosa prema drugim elementima horoskopa. Zanimljiva je i činjenica kako je planete moguće shvatiti kao ljudska bića s obzirom na to da svaki ima karakter koji se može promijeniti, ali i ne mora. (Rajčić 2005: 240) Postoje različite vrste horoskopa: horoskop začeca (teško ga je odrediti s obzirom na to da se odnosi na

⁴ usp. <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=26160>

trenutak začeca), radikalni horoskop (važan je za cijeli život jer se odnosi na trenutak rođenja), solarni horoskop (izrađuje se uzimajući u obzir stupanj koji zauzima Sunce na ekliptici i vrijedi godinu dana), lunarni horoskop (proučava ponavljanje uzajamnog položaja Sunce-Mjesec), specijalni horoskop (odnosi se na određeno pitanje horarne astrologije), usporedni horoskop (analizira različite odnose između dviju osoba, primjerice intelektualni, sentimentalni, trgovački), godišnji horoskop (sadrži sve sastavnice vezane uz predviđanje za narednu godinu; za predviđanje su neophodni radikalni, solarni, lunarni horoskop, tranziti, smjerovi), mjesečni i tjedni horoskop (izrađuju se iz rasonode i neozbiljni su) te univerzalni horoskop svijeta (odnosi se na velike cikličke promjene, tranzite i slično). (D' Alo' Grakalić 2007: 27,28) Dakle, iz svega što je prethodno rečeno moguće je astrologiju shvaćati kao znanost jer bez obzira na to što neke postavke nisu utemeljene, ipak većina teorija ukazuje na njezinu valjanost i relevantnost. „Znanstvenici su strpljivi u svome nastojanju probijanja kroz „tajanstveni“ i nikad do kraja objašnjeni tijek prirodnih događaja: ono što nisu mogli spoznati danas, netko će spoznati sutra. Čovjek koji nije učenjak, recimo „prosječan čovjek“, često nema takve zalihe strpljenja: on bi htio da mu se sve pojave što ih promatra a ne razumije odmah objasne. I onda lako prihvaća teoriju koja će mu dati takozvanu cjelovitu sliku svijeta.“ (Rajčić 2005: 232) U sljedećem citatu iznesena je sadašnja i svakodnevna realnost vezana uz sadržaje horoskopa i astrologije uopće: „Za široku publiku astrologija ostaje povezana s horoskopima objavljenim u novinama premda je to u odnosu na pravu astrologiju poput reprodukcije u kalendaru spram likovnog djela, i često je tek njezina karikatura. Ljudi traže od astrologije ono što ona ne može pružiti i ne zanima ih stvarno bogatstvo koje je sadržano u njoj, budući da je jedini izvor informacija i mišljenja po tom pitanju onaj dobiven putem komercijalnih visokonakladnih časopisa koji često koriste maštovite nadriastrologe, a oni često mješavinom astrologije i okultizma zbunjuju neupućenog čitatelja.“ (D' Alo' Grakalić 2007: 6) Dakle, ono što današnji ljudi povezuju s astrologijom su horoskopi objavljeni u različitim novinama,

časopisima, portalima i slično, a zapravo nisu povezani s pravim njezinim obilježjima. Današnja je astrologija u odnosu na prošlost postala isključivo masovni proizvod i rezultat komercijalizacije što dovodi do smanjenja njene vrijednosti i potencijalne važnosti. (D' Alo' Grakalić 2007: 7,8) Iz različitih je istraživanja utvrđeno da vlastiti horoskop čita oko 60% ljudske populacije od kojih su 70% žene. Mlađe osobe između 18 i 25 godina na razini su čiste znatiželje o horoskopu i općenito astrološkim istraživanjima i ne privlači ih osobno savjetovanje s astrologom kao i ljude u srednjim godinama (35-55). Osobe starije od 60 godina uglavnom nisu zainteresirane horoskopskim tumačenjem, ali se ponekad javljaju astrolozima što više proizlazi iz želje za komunikacije, odnosno zbog svojevrsnog osjećaja usamljenosti. S vremenom je zanimanje za astrologiju i horoskop raslo razmjerno sa stupnjem urbanizacije. Astrološki sadržaji svima su lako dostupni i kao što je već i prethodno spomenuto, omogućeni su svim društvenim staležima što u prošlosti svakako nije bilo moguće. Također, astrologija i horoskop danas su uglavnom ponuđeni u različitim medijima (medijskim člancima, novinskim časopisima, na različitim portalima), a njihova je funkcija bitno drugačija u odnosu na prošlost. Ljudi uglavnom čitaju vlastite horoskope u slobodno vrijeme i to isključivo zbog određene dosade, odnosno radi „osvježenja“ trenutne atmosfere. Mediji kao izvori različitih horoskopa rijetko kada nude kvalitetu, a naglasak je na komercijalizmu i tabloidizaciji koji su u velikoj mjeri dio današnjeg društva.

5. Horoskop kao medijski sadržaj

„Svako sredstvo posredstvom kojega se prenose poruke, vijesti, obavijesti i sl. U komunikacijskim znanostima takvima se smatraju tiskovine i elektronička sredstva; u novije doba internet, komunikacijski sateliti, film, CD i dr. pa se o njima govori kao o masovnim medijima.“⁵ „Masovni mediji (engl. mass media), sredstva masovnog priopćivanja, skupni naziv za komunikacijska sredstva, sredstva javnoga priopćivanja i ustanove koje djeluju na velik broj čitatelja, slušatelja i gledatelja. Razlikuju se prema tipu: knjiga, tisak (novine), film, televizija, radio, nosači zvuka i slike (video, CD, DVD); razini i doseg: lokalni, nacionalni, međunarodni; obliku vlasništva: privatni, javni, državni, komunalni ili asocijativni; programu i načinu privrjeđivanja (ponajviše kod radija i televizije): javni ili komercijalni.“⁶ Funkcije medija su raznolike i kod autora se uglavnom podudaraju, a Rus-Mol i Zagorac-Keršer izdvajaju sljedeće funkcije: prva i najbitnija je informacija (informiranost građana je puno veća u odnosu na prošlost, a bitna je zbog odlučivanja o najvažnijim pitanjima zajednice s obzirom na to da smo dio demokratskog društva), artikulacija (podrazumijeva postavljanje tema, problema i pitanja u okvirima koje ljudska populacija može opažati), *agenda setting* (postavljanje tema i problema u javnost, ali i onih koji ih moraju riješiti bez prevelikog odgađanja), kritika i kontrola (odbacivanje cenzure, dakle omogućavanje javnosti prikaz vijesti i informacija bez sakrivanja), zabava (opuštanje, odmor, odmak od svakodnevnih briga, ali i u kontekstu ovoga rada to je svakako čitanje horoskopa ponuđenih u današnjim medijima), obrazovanje (širenje vlastita općeg znanja putem različitih platformi), socijalizacija te integracija (podrazumijeva ispreplitanje raznih naroda, kultura, ideja i slično). (Jurčić 2017: 130) Postoji uobičajena podjela medija koja naglasak stavlja na

⁵ usp. <https://enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=39755>

⁶ usp. <https://enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=39312>

samu njihovu funkciju. Dakle, postoje tiskani mediji u koje se ubrajaju (osim knjige koja je isto medij) dnevna, tjedna, polumjesečna ili mjesečna periodika, točnije, to su različite novine, magazini i časopisi. Također, razlikuju se elektronski mediji, odnosno radio i televizija te noviji mediji, a to u današnjici podrazumijeva internet. Zanimljiva je činjenica da se s vremenom konstantno stvaraju i novi mediji (Lipovčan 2006: 21) Novine je moguće odvojiti od ostalih tiskanih medija zato što one prije svega nude informativni sadržaj, učestalo izlaze (uglavnom svaki dan), sveobuhvatne su i nude različite komentare. Prije svega bi trebale biti atraktivne da privuku što veći broj čitatelja, ali danas služe isključivo kao „potrošna roba“. (Jurčić 2007: 132) Ono zajedničko svim medijima je jezik kao glavno izražajno sredstvo komunikacije, a razlikuje se po ulozi u određenim medijima. Dakle, za tiskane medije neki se tekst piše s ciljem njegova čitanja, na radiju se tekst govori, dok je televizija, primjerice, kombinacija pisanog i govorenog teksta. (Lipovčan 2006: 22) Internet u današnje vrijeme pruža sve prethodno navedeno, pa se s obzirom na to može zaključiti da ljudi uglavnom i koriste internet za komunikaciju i uopće korištenje medija. Točnije, internet obuhvaća sve medije i osigurava mnogo više sadržaja i informacija od određenih ostalih medija. (Zgrabljić Rotar 2011: 40) U medijima se razlikuju četiri tipa kulturnih područja, a to su tradicionalna kultura, elitna kultura, masovna kultura i digitalna kultura. (Zgrabljić Rotar 2017: 59) „Digitalna kultura je kultura našeg vremena, kultura digitalnog doba, kultura novog milenija.“ (Zgrabljić Rotar 2017: 60) Digitalna kultura podrazumijeva i digitalno doba. Informacije se šire i primaju slobodno posredstvom interneta koji obiluje raznolikim medijima s raznim sadržajima. Prednost je svakako u tome što vijest stiže do adresata u trenutku kada se određeni događaj zbija što prije nije bilo moguće. (Zgrabljić Rotar 2017: 63) Digitalna kultura omogućuje i potpuno drugačiju razmjenu medijskih sadržaja i informacija u društvenim skupinama, a toj kulturi pripadaju i masovni mediji namijenjeni masovnoj publici. (Zgrabljić Rotar 2011: 32) „Digitalno doba proizvelo je novu publiku koja treba nova znanja i vještine za komunikaciju u sve

atraktivnijim medijima koje nudi medijska industrija.“ (Zgrabljic Rotar 2017: 64) Internet kao platforma sadrži razne medije, međutim, većina tih medija nema relevantan izvor. Internet ne zapošljava ljude koji svakodnevno uređuju sadržaje različitih portala što znači da zapravo svatko može o svemu pisati. Postavlja se pitanje je li to dobro? Često izvori nisu legitimni ni sadržaji relevantni što predstavlja veliki problem, a u kontekstu toga horoskop i astrološka predviđanja gube na vrijednosti. Nažalost, današnja je realnost takva da su mediji postali manipulatori, a naznake tome su kraće teme jer ih je puno lakše procesuirati od onih složenijih, površnost jer dubina sadržaja u trenutno ubrzanom svijetu iscrpljuje ljudski um te bizarnost koja privlači više od uobičajenosti. S obzirom na prethodno rečeno, pojava interneta postupno smanjuje povjerenje u medijske sadržaje kao relevantne izvore informacija. (Jurčić 2017: 133) „Novinari gube povjerenje javnosti upravo zbog toga što su njihovi uradci sve manje temeljeni na činjenicama, a sve više na senzacionalnim poluinformacijama koje mogu pobuditi znatiželju, ali na dužu stazu erodiraju povjerenje u medije i novinarsku profesiju.“ (Malović 2007: 10) Horoskop u medijskim sadržajima svakako sadrži neutemeljene činjenice, a naglasak je na potpuno drugačijim postavkama, no što je to karakteristično za astrologiju što će i u nastavku rada biti prikazano. U današnjim je medijima naglasak na zabavi, ali i površnosti, a upravo zato horoskop kao medijski sadržaj opstaje u tiskanim medijima i različitim internetskim portalima. Čitatelje generalno privlače intrigantni i senzacionalni sadržaji koji pospješuju njihovo samopouzdanje, sposobnosti i vlastitu vrijednost, a horoskop kao medijski sadržaj to i nudi. Također, poželjna je jednostavnost, slatkorječivost te sadržaji koji će pomoći u kratkotrajnom odmaku od svakodnevice. Bitno je osvijestiti činjenicu da mediji nude i dobre i loše sadržaje kao i sve ostalo što omogućuje učinkovito djelovanje u društvenoj okolini. Svijet u današnje vrijeme bez medija ne bi funkcionirao s obzirom na to da se mnoštvo faktora bitnih za život odvija putem medija. „Mediji nisu ni štetni ni korisni, ali mogu biti i jedno i drugo. Oni jačaju i ruše naša stajališta, djeluju na naše emocije,

mogu nas razveseliti, rastužiti, smiriti, potaknuti na neko djelovanje itd. Iako se javnost pa i znanstveni krugovi najčešće bave opasnom i štetnom stranom medija, pretjeranim nasiljem, pornografijom, senzacionalizmom, stereotipima i sl., oni mogu biti i koristan izvor informacija i zabave.“ (Jurčić 2017: 135)

6. Pragmatička i stilistička analiza horoskopa

Pragmatičkom i stilističkom analizom korpusa prikupljenih tekstova horoskopa nastojale su se identificirati ključne žanrovske odrednice – radi se o shematiziranosti, neodređenosti i pozitivnosti koje se ogledaju u tematsko-sadržajnim obilježjima horoskopa, ali i iz njih proizlaze. Strukturu horoskopa čine različite diskursno-retoričke strategije, najčešće u predvidljivom redosljedu – iznošenje činjenica u horoskopskim tekstovima, predviđanje određenih događaja ili stanja, detekcija poteškoće ili problema, te savjet ili preporuka za savladavanje poteškoća. Ove se strategije ostvaruju jezično-stilskim sredstvima koji će biti komentirani na nizu primjera iz prikupljenog korpusa, a podrazumijevaju često korištenje futura I., glagolskih načina (imperativa i kondicionala I.), specifičnih leksema te konceptualnih metafora i frazema koji olakšavaju izražavanje i unose pozitivnu intoniranost.

6.1. Horoskop – temeljna žanrovska obilježja i odrednice

Proučavajući i analizirajući horoskope internetskih portala, istaknuli su se određeni obrasci po kojima se pišu svi horoskopski tekstovi, odnosno zamijećene su značajke karakteristične u takvom korpusu tekstova. Dakle, shematiziranost, neutralnost i neodređenost te psihologija koja potiče pozitivne misli i energiju pojedinca, odnosno pozitivna psihologija određuju horoskop kao jedan od specifičnih žanrova. Horoskopi koji se svakodnevno objavljuju na internetskim portalima uglavnom nemaju navedenog autora teksta, a ni određeni izvor iz kojega su preuzeti pojedini podatci. Činjenica da autori u tekstovima nigdje ne zapisuju svoje ime i prezime nije neuobičajeno, to je jedna od značajki horoskopa karakterističnih u tisku i internetskim portalima. Naime, tekstovi su vrlo općenito pisani i pretežno vrlo generalizirani, većinom se navode različiti savjeti i preporuke te činjenična stanja i predviđanja. Time se ističe shematiziranost i neodređenost, odnosno neutralnost kao tipične značajke horoskopa. Dakle, sam autor horoskopskog teksta nije važan, bitan je sadržaj i njegov utjecaj na pojedinca. U nastavku su izdvojeni primjeri iz korpusa horoskopskih tekstova koji je prikupljen. U pojedinim tekstovima moguće je uočiti izvor, primjerice, *Story.hr* u rubrici zdravlje za pojedine horoskopske znakove često navodi izvor pod nazivom *Astroputnik*, odnosno srpsku horoskopsku stranicu u kojoj isto nisu navedeni autori što dovodi do određena „začarana kruga“:

Zdravlje: Vrlo dobro, piše Astroputnik.

(<https://story.hr/life-and-style/astro/a265095/Dnevni-horoskop-za-22-kolovoza-2023.html>, pristupano 27. kolovoza 2023.)

Zdravlje: Respiratorni problemi, piše Astroputnik.

(<https://story.hr/life-and-style/astro/a265199/Horoskop-za-23-kolovoza-2023.html>, pristupano 27. kolovoza 2023.)

Zdravlje: Promjenljivo raspoloženje, piše Astroputnik.

(<https://story.hr/life-and-style/astro/a265496/Dnevni-horoskop-za-25-kolovoza-2023.html>, pristupano 27. kolovoza 2023.)

Također, *Story.hr* u mjesečnom horoskopu ističe izvor pod nazivom *Glossy*, točnije ženski internetski portal iz Srbije. Savjeti i mogućnosti koje predviđaju vezani su uz zdravlje kao i u prethodnim primjerima:

... Mogu se pojaviti neke manje alergije ili ćete se možda morati suočiti sa sezonskim prehladama i glavoboljama. Stoga ovog mjeseca obratite posebnu pažnju na svoje zdravlje, piše Glossy.

(<https://story.hr/life-and-style/astro/a258619/Veliki-mjesečni-horoskop-za-srpanj-2023.html>, pristupano 30. lipnja 2023.)

Dakle, iz svega navedenoga moguće je zaključiti kako se jedino *Story.hr* poziva na određene izvore. *Astroputnik* je stranica koja nudi isključivo astrološke sadržaje i stručne astrološke termine, pa je moguće govoriti i o relevantnosti horoskopskih tekstova. Međutim, *Glossy* je internetski portal u kojemu je horoskop prisutan iz čiste zabave, razonode i usputnog čitanja što dokazuje već spomenutu shemu. Čitateljstvu izvori nisu bitni, međutim, ako su navedeni svakako pospješuju veću čitateljsku sigurnost i uvjerenost u ono što pročitaju. U vezi s time, moguće je govoriti o činjenici da ljudi vole čuti više potvrda o istom sadržaju što rezultira mišljenjem o relevantnosti istoga. Dnevni horoskopi namijenjeni su uglavnom svim čitateljima: ženama i muškarcima neovisno o njihovoj dobi. Ovime se naglasak stavlja na neutralnost horoskopskih tekstova, dakle, sama činjenica da je horoskop svima namijenjen i da se svi vrlo lako mogu poistovjetiti s horoskopskim sadržajem dokazuje njegovu neodređenost. Međutim, u pojedinim trenucima kao da se više aludira na žene, a to se najčešće primjećuje u navođenju prijedloga aktivnosti koje više odgovaraju ženskoj populaciji. Najčešće su to dnevne aktivnosti poput joge, meditacije, čitanja knjiga,

promjene izgleda, promjene garderobe, otkrivanja vlastite kreativnosti, odnosno crtanja, slušanja klasične glazbe, pisanja osobnih dnevnika ili knjiga, odlaska na razne umjetničke izložbe i slično. Iako je ova izjava prilično stereotipna, činjenica je da smo okruženi takvom društvenom kulturom u kojoj se navedene radnje većinom pripisuju ženama. U kontekstu toga, moguće je govoriti o rodnim ulogama i stereotipima prisutnim u medijima: „Kad se govori o sadržaju rodnih stereotipa, općenito se muškarcima češće pripisuju karakteristike kao što su asertivnost i kontrola, dakle povezane s instrumentalnošću, a ženama one povezane s dobrobiti drugih odnosno s ekspresivnošću.“ Dio se stereotipa svakako odnosi na to da žene održavaju dom, pružaju skrb i emocionalnu potrebu sebi i drugima iz čega je vidljiva prethodno spomenuta ekspresivnost karakteristična za žene. (Penezić, Šunjić 2013: 79) Primjeri horoskopskih tekstova u kojima se uočavaju aktivnosti karakteristične za žene su:

Djevica: Fokusirajte se na svoje zdravlje i dobrobit. Provedite dan u prirodi, napravite opuštajuću jogu ili meditaciju. To će vam pomoći osjećati se uravnoteženo.

(<https://www.index.hr/horoskop/clanak/jarcevi-ce-danas-uzivati-u-malim-stvarima-a-bikovi-u-senzualnim-uzicima/2488551.aspx>, pristupano 27. kolovoza 2023.)

Rak: Možda ćete osjetiti potrebu za kreativnim izražavanjem. Izvadite stari blok za crtanje i stvorite svoje remek-djelo, čak i ako mislite da niste talentirani. Možete posjetiti lokalnu galeriju za inspiraciju.

(<https://www.index.hr/horoskop/clanak/dnevni-horoskop-ovnovi-ce-traziti-izazove-dok-ce-vodenjaci-uzivati-u-glazbi/2490339.aspx>, pristupano 27. kolovoza 2023.)

Isto tako, *24sata* često navodi teme poput kućanskih poslova, čuvanja djece, ali i aktivnosti poput joge, meditacije i sličnih radnji što, nažalost, uglavnom obavljaju

žene: „Žene su zbilja gotovo nevidljive i njihov glas se ne čuje u području ekonomije ili politike. One također obavljaju u prosjeku većinu kućanskih poslova. No, ovakvo pristrano prikazivanje može utjecati na stvarnost, mijenjajući vjerovanja i ponašanja ljudi.“ (Penezić, Šunjić 2013: 87) S obzirom na to, uočava se rodno stereotipiziranje koje je u velikoj mjeri zastupljeno u medijima pa tako i horoskopima kao medijskim sadržajima da ga uopće više ni ne primjećujemo. U vezi s time moguće je zaključiti da horoskopske tekstove većinom čitaju žene:

Obavljat ćete više poslova odjednom, pa pazite da vam za krupnije obaveze ne bude uzmanjkalo energije. Naučite se opuštati jer će to koristiti vašem zdravlju. Porazmislite o upisivanju na tečaj joge ili primjenjivanju kakve meditativne tehnike koja opušta tijelo i duh. Pred vama su pomalo stresni dani, opuštanje vam treba.

(<https://www.24sata.hr/horoskop/>, pristupano 29. kolovoza 2023.)

Mnogo energije i vremena posvećivat ćete ukućanima. Bit ćete opterećeni kućanskim poslovima ili brigom za nekoga slaboga zdravlja. Bilo da su na tapetu pitanja poslovne prirode ili aktivnosti vezane uz kupoprodaju ili uređenje stana, vrata vam se otvaraju. Mogli biste ostvariti pravo na zajam ili dobiti novac koji vam duguju.

(<https://www.24sata.hr/horoskop/>, pristupano 28. kolovoza 2023.)

Čitateljstvo je moguće kategorizirati i s obzirom na internetske portale. Primjerice, *Index.hr*, *24sata* i *Večernji list* svakako su portali koje čitaju muškarci i žene, dok su *Story.hr* i *Zadovoljna.hr* pretežito ženski internetski portali, pa je za pretpostaviti kako su takvi tekstovi uglavnom pisani s pretpostavkom da će ih čitati ženska populacija. U tom kontekstu uvodi se problem ženskih časopisa i portala posvećenih ženama. S jedne strane posvećeni su ženama te progovaraju o ženskim problemima koje shvaćaju ozbiljno, ali s druge strane moguće je progovarati o realnosti koja se uglavnom potiskuje: „Ono što ženski časopisi ne

priznaju javno je promoviranje uglavnom konzervativne slike žene, jer zapravo žele očuvati 'nesigurnost' svojih čitateljica.“ (Sivrić 2013: 95) Nesigurnost proizlazi iz potrebe za osloncem na drugu osobu ili njezinim mišljenjem. Dakle, časopisi indirektno pružaju ženama ono što im je navodno potrebno, a samim time i horoskopski tekstovi kao sastavni dio časopisa (pa tako i ženskih časopisa) nesvjesno potiču konzervativnost, stereotipnost te neravnopravnost. Posljednji obrazac kojima se autori horoskopskih tekstova vode nesumnjivo je njihova pozitivnost koju ističu sadržajem, a dijelom je pozitivne psihologije. „Linley i sur. (2006.) definiraju pozitivnu psihologiju kao znanstveno istraživanje optimalnoga ljudskog funkcioniranja. Cilj joj je stvoriti ravnotežu u psihologijskim istraživanjima i praksi, usmjeravajući se na pozitivne aspekte ljudskoga funkcioniranja i iskustava i njihovo integriranje s negativnim aspektima.“ U pozitivnoj psihologiji moguće je izdvojiti tri područja koja su se nametnula relevantnima u istraživanjima, a to su: pozitivna subjektivna iskustva, pozitivne individualne osobine te pozitivna zajednica. Pozitivna subjektivna iskustva podrazumijevaju iskustva u prošlosti, sadašnjosti i budućnosti. Točnije, važno je osobno zadovoljstvo prošlošću, sreća i ispunjenost u sadašnjosti te optimizam i vjera za budućnost, odnosno nada da će se ostvariti sve ono što priželjkujemo. (Rijavec, Miljković 2006: 625) Različitim istraživanjima utvrđene su karakteristike koje se ističu vrijednima kroz sva razdoblja i kulture, a to su mudrost, hrabrost, humanost, pravednost, umjerenost te transcendentnost. U sklopu ovih šest kategorija, odnosno vrijednosti uvrštavaju se različite osobine koje im pripadaju. Treće područje podrazumijeva pozitivnu zajednicu, odnosno obitelj, prijatelje, susjedstvo, kolege na poslu koji djeluju u pozitivnoj okolini, odnosno školi ili medijima, a potiču razvoj pozitivnosti pojedinca. (Rijavec, Miljković 2006: 626) Horoskopske tekstove obilježava izrazita pozitivnost koja se odražava u savjetima i preporukama, a naglasak je na prethodno navedenim karakteristikama pozitivne psihologije, dakle, isticanje samozadovoljstva i poticanje na promjenu koja pridonosi vlastitoj sreći te zdravom životu. Također,

čitajući horoskope moguće je uočiti izraziti naglasak na sreći kao pozitivnoj emociji. Sreća se često spominje, međutim, rijetko gdje direktno, već je poticanje na sreću moguće osjetiti u određenoj „pozadini“ sadržaja, odnosno, laički rečeno, „iz konteksta“. Različitim istraživanjima dokazano je da sreća ima pozitivne učinke i posljedice na pojedinca, njegovo društvo i zajednicu u kojoj djeluje. „Tako je osjećaj sreće povezan s boljim radnim učinkom, većim socijalnim nagradama, većom aktivnošću, energijom i stanjem poznatim kao *flow*, boljim tjelesnim zdravljem, pa čak i dužim životom.“ *Flow* u ovom kontekstu označava duboku usredotočenost na određenu radnju ili aktivnost kojom se pojedinac bavi, a da je pritom izrazito zadovoljan i sretan bez obzira na posljedice koje ta aktivnost potencijalno nosi. (Rijavec, Miljković 2006: 625) Različitim savjetima navedenima u horoskopskim tekstovima nastoji se potaknuti pojedinca na aktivnosti koje mu pružaju osjećaj zadovoljstva, učinkovitosti i sreće što ukazuje na obrazac pozitivne psihologije koji se generalno provlači u horoskopima, osobito dnevnim, tjednim i mjesečnim.

6.2. Tematsko-sadržajne značajke

Kada zanemarimo sve okolnosti koje život nosi, uvijek se sve svodi na to hoćemo li u životu raditi posao iz naših snova, hoćemo li dovoljno zarađivati za životne potrebe, hoćemo li biti sretni u ljubavi, kakvi će biti odnosi s partnerom i naposljetku, a ono najvažnije je hoćemo li biti zdravi. To su neka svakodnevna pitanja vezana uz svačije živote i uvijek živimo u nadi da će sve biti baš onako kako želimo. Horoskop upravo to i nudi, točnije, različita predviđanja, preporuke, savjete i sadržaje vezane uz posao, ljubav i zdravlje što pospješuje čitanost jer su ljudski interesi usmjereni u tom pravcu. Također, u sljedećim primjerima korpusa autentičnih horoskopskih tekstova koji su prikupljeni bit će moguće uočiti prethodno navedene odrednice koje karakteriziraju horoskop kao specifičan žanr, dakle, shematiziranost, neodređenost, odnosno neutralnost i pozitivnost kao dio pozitivne psihologije. Svi internetski portali koji su poslužili u ovom analiziranju obuhvaćaju prethodno nabrojane teme, a razlika je u njihovom prikazu i oblikovanju. U nekim su horoskopskim tekstovima rubrike posebno označene, dok se u nekim svi ovi aspekti javljaju u vezanom tekstu. Primjerice, *Index.hr* naglasak stavlja na savjete i preporuke koje se odnose na svakodnevno funkcioniranje, ponekad obuhvaćaju sva područja, dakle, posao, ljubav i zdravlje, a ponekad se fokusiraju na samo jednu temu:

Blizanci: Susret s osobom koju niste vidjeli dugo vremena mogao bi vas iznenaditi danas. Razgovor će vam pružiti neočekivane uvide i nove prilike.

(<https://www.index.hr/horoskop/clanak/dnevni-horoskop-ovnovi-ce-traziti-izazove-dok-ce-vodenjaci-uzivati-u-glazbi/2490339.aspx>, pristupano 27. kolovoza 2023.)

Vaga: Na poslu vas danas očekuje neočekivan obrat. Srećom, vi ste osoba koja zna kako se prilagoditi. Možda ćete postati heroj dana.

(<https://www.index.hr/horoskop/clanak/bikovi-ce-danas-osvjeziti-garderobu-a-lavovi-ce-zaplesati-tango/2490064.aspx>, pristupano 27. kolovoza 2023.)

Dakle, uočava se neutralnost što objašnjava činjenicu da se svi čitatelji na neki način mogu poistovjetiti s prethodno navedenim. Isto tako, *susret s osobom koju niste vidjeli dugo, neočekivani uvidi i nove prilike* mogu označavati i najmanju pojedinost koja se odnosi na osobu. Primjerice, *neočekivan obrat* potencijalno označava dolazak novog kolege na posao, ali isto tako može označavati i otkaz ili promjenu radnog mjesta. Dakle, sve su to primjeri koji ukazuju na neodređenost kao jednu od značajki horoskopskih tekstova, a koja se javlja u različitim sadržajima neovisno o temi ili vrsti horoskopa. *Story.hr* dnevni horoskop temelji na svim tematskim područjima posebno za svaki horoskopski znak. Kada se piše o poslu, naglasak je na savjetima i preporukama kako „izdržati“ poslovni dan, odnosno, ističe se organiziranost, profesionalnost, ambicioznost, upornost što generalno jesu odlike svakog pojedinca koji obavlja svoj posao na ispravan način, a ukazuju na pozitivne osobine pojedinca. Takvi savjeti dodatno motiviraju osobu na uspješnost što je i njezin cilj, primjerice:

Posao: Većinu rođenih u znaku Bika očekuje relativno miran i prosječan drugi dan vikenda. Budite mudri i strpljivi kada su u pitanju grandiozni planovi.

(<https://story.hr/life-and-style/astro/a265638/Dnevni-horoskop-za-27-kolovoza-2023.html>, pristupano 27. kolovoza 2023.)

Kroz tematsku cjelinu ljubav također su istaknuti određeni savjeti i preporuke za one koji su u kakvom ljubavnom odnosu, ali i one slobodne pripadnike horoskopskog znaka, primjerice:

Ljubav: Nije realno očekivati neke nagle pomake na ljubavnom planu tijekom današnjeg dana, ali korak po korak težite ka ostvarenju svojih ljubavnih ciljeva.

Ljubav: Uživajte u lijepoj i opuštenoj atmosferi s voljenom osobom, a o nekim temama iz prošlosti razgovarajte za neki drugi period.

(<https://story.hr/life-and-style/astro/a265638/Dnevni-horoskop-za-27-kolovoza-2023.html>, pristupano 27. kolovoza 2023.)

Izrazi poput *neki nagli pomaci na ljubavnom planu, ostvarenje ljubavnih ciljeva, neke teme iz prošlosti* i slično ukazuju na prethodno spomenutu shematiziranost i neodređenost. Dakle, navedeni izrazi vrlo su individualni i ovise o perspektivi viđenja situacije. Sigurno svaka osoba doživljava pomake na ljubavnom planu koji mogu označavati slučajan pogled nepoznate osobe na ulici koji će pojedinac shvatiti kao određeno simpatiziranje ili potencijalnu ljubav, ali mogu označavati doslovne pomake u ljubavnom odnosu. Ostvarenje ljubavnih ciljeva također je vrlo individualno, svatko ima vlastite ljubavne ciljeve i pitanje je na koji će način pojedinac shvatiti tu izjavu s obzirom na kontekst situacije u kojoj se nalazi. Dakle, navedeni primjeri ukazuju na neodređen način izražavanja kako bi što veći broj čitatelja shvatio sadržaj horoskopa iz vlastite perspektive te kako bi isti zadovoljavao njihova očekivanja.

Ista je situacija u primjerima horoskopskih tekstova iz *24sata*:

BIK

Slobodni bi mogli ostvariti vezu kroz prijateljstvo ili posredstvom prijatelja, dok će zauzeti poboljšati odnose unutar doma i manje se živcirati zbog sitnica. Potrebe bračnog partnera ili djece bit će veće nego inače, no zauzvrat ćete dobivati njihovu zahvalnost i ljubav. Zbog navale kreativne energije mogli biste se početi baviti novim hobijem.

(<https://www.24sata.hr/horoskop/>, pristupano 28. kolovoza 2023.)

U prethodnom je primjeru moguće uočiti isticanje već spomenute pozitivnosti koja se odražava u izrazima poput *manje ćete se živcirati zbog sitnica, zauzvrat ćete dobivati zahvalnost i ljubav, navala kreativne energije te novi hobi*. Dakle, u samo jednom primjeru horoskopskog teksta moguće je uočiti isticanje pozitivne psihologije, odnosno sve ono što radimo, svaka aktivnost, promjena ili „korak“

koji odlučimo napraviti isplatit će se i rezultirat će osjećajem sreće koji pridonosi kvaliteti života. Kada se piše o zdravlju, pretežito se govori o različitim osjetljivostima, alergijskim reakcijama, psihofizičkom umoru, stresu, glavoboljama, padu imuniteta, a ponegdje su istaknuti problemi s dišnim putevima ili kardiovaskularni problemi. Dakle, zdravstveni problemi koji se navode uglavnom nisu od životne opasnosti, a ako i jesu oprezno se navode, odnosno ublažava se njihov značaj. U navođenju različitih osjetljivosti, alergijskih reakcija ili stresa uočava se prethodno spomenuta neutralnost, odnosno sve zdravstvene poteškoće koje se spominju javljaju se kod većine mlađe i starije populacije. Primjerice, osjetljivost kože moguće je definirati kao običnu iritaciju koja se potencijalno često javlja kod pojedinaca i njena pojava nije nužno slučajna – zapravo, vrlo neodređeno i neutralno što je svakako odlika horoskopskih tekstova. Velik je naglasak na mentalnom, odnosno psihičkom zdravlju, a u kontekstu toga često se navode ravnoteža uma i tijela, pronalazak unutarnjeg mira, savjeti za samorefleksiju, introspekciju i slično. Razlog tomu može biti i činjenica da živimo u ubrzanom svijetu punom tehnologije i društvenih mreža što čini veliku razliku u odnosu na prošlost. Sve se više pojavljuju različite mentalne bolesti, poremećaji ili stanja koja su uglavnom rezultat prevelikog pritiska društva u kojem svakodnevno funkcioniramo. Također, svi prijedlozi i savjeti navedeni u horoskopskim tekstovima ističu važnost dobrog odmora, opuštanja, sporta, kreativnosti, a to su situacije koje pridonose psihičkom i fizičkom zdravlju te odmaku od svakodnevice što ukazuje na pozitivnu psihologiju, odnosno isticanju sreće i zadovoljstva pojedinca u njegovoj okolini. Primjeri u kojima je to vidljivo su sljedeći:

Jarac: Danas se fokusirajte na mentalno zdravlje. Pročitajte knjigu o samorefleksiji ili posvetite slobodno vrijeme meditaciji.

Ribe: Inspiracija vam dolazi kroz glazbu. Posvetite dan slušanju novih žanrova i pustite da vas vode kroz različite emocije.

(<https://www.index.hr/horoskop/clanak/dnevni-horoskop-ovnovi-ce-osjetiti-nalet-energije-a-lavovi-produbiti-svoju-vezu/2490538.aspx>, pristupano 27. kolovoza 2023.)

VAGA

Bit ćete pomalo rastreseni i skloni previdjeti neke važne informacije. Usredotočenost na sebe neće se svidjeti vašim partnerima i kolegama. Nevoljko ćete komunicirati, odlaziti na teren ili službeni put, a upravo će to biti sastavni dio posla. Promijenite unutarnje stavove kako biste promijenili vanjske okolnosti.

(<https://www.24sata.hr/horoskop/>, pristupano 28. kolovoza 2023.)

Story.hr uglavnom ocjenjuje zdravlje kao odlično, vrlo dobro ili dobro, a ponegdje pišu o već prethodno spomenutim osjetljivostima, alergijskim reakcijama, glavoboljama i slično što se može shvatiti bezazlenim. U tjednim i mjesečnim horoskopima sadržajno oblikovanje tekstova jednako je onima u dnevnim horoskopskim tekstovima. Dakle, uvijek su zastupljene tri glavne tematske cjeline: posao, ljubav i zdravlje. Godišnji horoskopi također pišu o istome, ali vrlo generalno, oslanjajući se na položaje planeta koji utječu na ljudsko stanje, sposobnosti i sudbinu što ih djelomično odvaja od dnevnih, tjednih i mjesečnih horoskopa. Moguće je zaključiti da su stručnije pisani, s konkretnim astrološkim izrazima što, naravno, ne dokazuje njihovu vjerodostojnost, ali ponovno ukazuje na shematiziranost i neutralnost horoskopskih tekstova:

ŠKORPION

Pod utjecajem planeta Marsa pripadnici ovog horoskopskog znaka u novoj će godini promijeniti način na koji doživljavaju mnoge stvari u životu, osobito u privatnom životu. Škorpioni su iznimno praktični, ali svejedno trebaju mnogo ljubavi i pažnje da bi normalno funkcionirali. Čak i ako ste nedavno prekinuli dugu vezu, vrlo brzo bit ćete u potrazi za novim ljubavnim partnerom. Posvetite više pažnje na komunikaciju s drugima – Merkur bi vam mogao otežavati prilikom

razgovora s potencijalnim partnerima. U prvom dijelu godine Saturn će testirati vaše strpljenje i na profesionalnom planu. Na trenutke biste se mogli osjećati nelagodno i izgubljeno. Preispitivat ćete svoje odluke, a pogotovo ako ste počeli raditi na novom radnom mjestu ili drugoj poziciji. Osobe koje traže novi posao imat će više sreće u drugom dijelu godine. Ovo bi mogla biti i vrlo uspješna godina na financijskom planu. Pričekate s ulaganjima do drugog kvartala i dobit ćete priliku da svoje gubitke pretvorite u dobitke.

<https://zadovoljna.dnevnik.hr/clanak/skorpion-godisnji-horoskop-za-2023-godinu---755843.html>, pristupano 20. kolovoza 2023.)

6.3. Struktura horoskopa – diskursno-retoričke strategije

Generalno promatrajući korpus prikupljenih horoskopskih tekstova moguće je zamijetiti korištenje određenih strategija kojima se postiže njihov cilj, odnosno namjera. Time se osigurava autentičnost žanra i u vezi s time njegovo lakše razumijevanje. U nastavku će biti izdvojeni primjeri iz prikupljenog korpusa horoskopskih tekstova. Dakle, prvo što je moguće uočiti svakako je analiza postojećeg stanja, a to podrazumijeva iznošenje činjenica koje se odnose na pojedinca. Primjerice:

BLIZANCI

Dan je odličan za ljubav, udvaranje, društveni život i kreativno izražavanje. Odnos okoline prema vama, bit će ugodan pa ćete se osjećati prihvaćeno i voljeno. Na radnom mjestu razveselit će vas nečiji iskren kompliment ili šefova pohvala. Otvaraju vam se poslovne prilike prema inozemstvu pa ćete o tome razgovarati s ukućanima.

(<https://www.24sata.hr/horoskop/>, pristupano 29. kolovoza 2023.)

Vodenjak: Danas je savršeno vrijeme za učenje nečeg novog. Bilo da je to jezik, vještina ili hobi, vaša znatiželja će biti nagrađena. U ljubavi budite iskreni prema sebi.

(<https://www.index.hr/horoskop/clanak/vage-ce-danas-pronaci-nove-saveznike-dok-ce-ovnovi-morati-biti-oprezni-s-odlukama/2489225.aspx>, pristupano 27. kolovoza 2023.)

Ovan

Posao: Opušteni kraj radnog tjedna je pred Ovnovima. Ne bi bilo loše napraviti provjeru svega što je napravljeno za svaki slučaj, da se ne potkrade neka greška.

(<https://story.hr/life-and-style/astro/a265496/Dnevni-horoskop-za-25-kolovoza-2023.html>, pristupano 27. kolovoza 2023.)

Također, analiza postojećeg stanja najčešće pretpostavlja razotkrivanje određenog problema, odnosno poteškoće nakon koje se uvijek nudi savjet za rješavanje istoga, primjerice:

Ovan: Na površinu bi mogli isplivati neki stari obiteljski problemi. Pristupite im mudro i s čvrstim stavom. Danas biste mogli dobiti neočekivanu pohvalu na poslu.

(<https://www.index.hr/horoskop/clanak/lavovi-bi-danas-mogli-pronaci-nesto-davno-izgubljeno-dok-ribe-ceka-teska-odluka/2488852.aspx>, pristupano 27. kolovoza 2023.)

Ovan: Možda će vas uzdrmati neočekivan susret s prošlošću. Emocije će biti intenzivne, ali ovo je prilika da zatvorite stara poglavlja i krenete dalje. Financijska stabilnost je na vidiku.

(<https://www.index.hr/horoskop/clanak/dnevni-horoskop-rakovi-ce-dobivati-komplimente-a-lavove-cekaju-ljubavne-prilike/2489494.aspx>, pristupano 27. kolovoza 2023.)

Mogle bi vam kasniti informacije koje željno iščekujete ili ćete zbog psihičkog umora zagubiti dokumente i neke stvari. Pazite stoga gdje odlažete novčanik, mobitel ili ključeve stana. Imate li majstore u kući, pomno nadgledajte njihov rad kako se ne bi dogodilo da naprave nešto sasvim drukčije od prvobitnog dogovora.

(<https://www.24sata.hr/horoskop/>, pristupano 29. kolovoza 2023.)

Dakle, u prethodnim primjerima uočava se iznošenje činjenica koje analiziraju postojeće stanje: *danas je savršeno vrijeme, dan je odličan za ljubav, opušteni kraj radnog tjedna je pred Ovnovima....* U ovim je primjerima moguće zamijetiti i korištenje pozitivnih riječi i misli koje uz iznošenje činjenica dodatno uvjeravaju čitatelja u trenutnu situaciju koja bi potencijalno pozitivno trebala utjecati na

njega. Dakle, generalno se ovakav način izražavanja primjećuje u dnevnim horoskopima, a također ih je moguće uočiti u tjednim, mjesečnim i godišnjim horoskopima kao bitnu odrednicu tipičnog horoskopskog teksta. Nadalje, važno je istaknuti i predviđanje određenih problema ili poteškoća koje se potencijalno javljaju u životu pojedinca. Točnije, u horoskopskim tekstovima moguće je uočiti neutemeljeno predviđanje onoga što će se dogoditi (to može uključivati dobre i loše situacije) nakon čega slijedi savjet ili utješna riječ kao posljednja odrednica horoskopskih tekstova. Primjerice:

Bik

Posao: Tijekom ovog dana Bikovi mogu biti van ritma što se tiče realizacije planiranih obveza. Ništa strašno, uspjete sve završiti.

(<https://story.hr/life-and-style/astro/a265592/Dnevni-horoskop-za-26-kolovoza-2023.html>, pristupano 27. kolovoza 2023.)

Škorpion

Posao: Vodite računa o provjeri najvažnijih detalja u vezi s novim idejama, projektima, pažljivo odmjerite argumente za i protiv, pa tek onda krenite u konkretne korake.

(<https://story.hr/life-and-style/astro/a265638/Dnevni-horoskop-za-27-kolovoza-2023.html>, pristupano 27. kolovoza 2023.)

BIK

Mogle bi vam kasniti informacije koje željno iščekujete ili ćete zbog psihičkog umora zagubiti dokumente i neke stvari. Pazite stoga gdje odlažete novčanik, mobitel ili ključeve stana. Imate li majstore u kući, pomno nadgledajte njihov rad kako se ne bi dogodilo da naprave nešto sasvim drukčije od prvobitnog dogovora.

(<https://www.24sata.hr/horoskop/>, pristupano 29. kolovoza 2023.)

BLIZANCI

Imat ćete osjećaj da možete napredovati u poslovnom ili financijskom smislu, pa povlačite rizične poteze. No budite na oprezu! Niste li vični radu na računalu, proširite znanje dopunskim tečajem jer će vam to pomoći u daljnjem radu. Ako je partner negdje na putu, čestim telefonskim pozivima nadoknadit ćete rijetka viđanja.

(<https://www.24sata.hr/horoskop/>, pristupano 30. kolovoza 2023.)

U prethodnim je primjerima vidljivo određeno predviđanje, ali svakako to nisu „ozbiljna“ predviđanja koja astrologija kao znanost potencijalno može ponuditi, već različita stanja u kojima se pojedinci mogu pronaći, različiti osjećaji, misli ili događaji koji će se uskoro dogoditi. Dakle, uglavnom je riječ o bezazlenim situacijama koje se vrlo lako mogu riješiti savjetom ili preporukom koja odmah slijedi nakon „detektiranog“ događaja ili osjećaja kao što je već prethodno rečeno. Savjeti i preporuke posljednja su odrednica horoskopskih tekstova, a odlikuje ih automatsko ohrabrenje, podrška te rješenje potencijalne situacije, ali i mogući pozitivan ishod iste. Primjerice:

DJEVICA

Ojačajte kondiciju. Umjesto automobila ili gradskog prijevoza, kraće relacije radije propješačite. Šetnja će vam goditi i zasigurno odagnati loše raspoloženje. Prihvatite bez živciranja trenutačne poslovne zastoje. Što se manje budete opirali nastalim odgodama, prije ćete uvidjeti koje korake valja napraviti.

(<https://www.24sata.hr/horoskop/>, pristupano 30. kolovoza 2023.)

Prethodni primjer se u cijelosti temelji na savjetima kako riješiti trenutno stanje, odnosno loše raspoloženje. Također, izrečena je preporuka ponašanja u poslovnom okruženju te prijedlog rješavanja cjelokupne situacije.

LAV

U jutarnjim satima nastojat ćete uhvatiti ritam sa zbivanjima, iako ne osobito uspješno. Predstoji vam razgovor sa šefom u kojem se nećete najbolje snaći. Vaše će želje biti u suprotnosti sa stvarnim mogućnostima, pa najviše problema očekuje one koji nisu spremni na ustupke. Tjeranje inata neće vam se isplatiti.

(<https://www.24sata.hr/horoskop/>, pristupano 30. kolovoza 2023.)

Vaga: Čekaju vas manje nesuglasice u obitelji. Važno je ostati miran i slušati što drugi imaju reći. Na financijskom planu očekujte povoljne prilike.

(<https://www.index.hr/horoskop/clanak/dnevni-horoskop-vage-cekaju-nesuglasice-a-strijelci-razmisljaju-o-financijama/2489768.aspx>, pristupano 27. kolovoza 2023.)

U prethodnim se primjerima također uočavaju savjeti kojima se općenito potiče samoefikasnost, osjećaj zadovoljstva, samopouzdanje te pozitivan način življenja. Također, sve prethodno nabrojano pozitivno utječe na motivaciju i aktivnu ulogu pojedinca koja je vrlo bitna za uspješno djelovanje u društvu svojstveno današnjem „ubrzanom“ svijetu.

6.4. Jezično-stilska sredstva

Jezično-stilska sredstva predstavljaju načine kojima se postižu diskursno-retoričke strategije nabrojane i opisane u prethodnom poglavlju. Dakle, to su konkretni jezični izbori kojima se oblikuje određeni horoskopski tekst i na taj način uspješno ostvaruje njegova namjera. U prikupljenom korpusu horoskopskih tekstova, od kojih će pojedini relevantni primjeri biti prikazani u nastavku teksta, uočena su konkretna jezično – stilska obilježja koja se načelno pojavljuju u horoskopskim tekstovima, a to su futur I., imperativ te kondicional I. Također, izdvojeni su karakteristični leksemi te metafore i u vezi s time frazemi koji dodatno karakteriziraju žanr horoskopa.

6.4.1. Futur I.

Glagolske vrijeme koje se najčešće pojavljuje u horoskopskim tekstovima je futur I. koji se tvori od nenaglašenih oblika nesvršenog prezenta pomoćnog glagola *htjeti* i infinitiva glagola koji se spreže. S obzirom na to da je riječ o horoskopima za koje je karakteristično određeno predviđanje, korištenje futura I. nije uopće neuobičajeno. Futur I. glagolsko je vrijeme kojim se izriče budućnost, odnosno ističe događaj izrečen glagolom, a očekivano je da će se dogoditi u bliskoj ili daljnjoj budućnosti. Cilj je horoskopa astrološko predviđanje budućnosti, međutim, u dnevnim horoskopima, a tako i u tjednim i mjesečnim horoskopskim tekstovima, takvo je izricanje napisano na vrlo neutemeljen i proizvoljan način. Najčešće su to glagoli poput *osjetit ćete, osjećat ćete, napraviti ćete, to će vam pomoći, bit će, će donijeti, preplaviti će, dominirati će, popraviti ćete, ćete pronalaziti, sklopiti ćete, pružiti će, boriti ćete se* i slično. Kao što je moguće uočiti, uglavnom se koriste poticajni glagoli kako bi se pojedinca dodatno motiviralo na nešto što će pozitivno utjecati na njega. U dnevnim je horoskopima futur I. u manjoj mjeri naglašen, uglavnom su takvi horoskopi, kao što je i prethodno rečeno, bazirani na savjetima i preporukama što se lakše ističe imperativima. Primjeri dnevnih horoskopa u kontekstu korištenja futura I. su sljedeći:

Strijelac: Osjetit ćete zov putovanja. Istražite okolicu, posjetite mjesto koje niste dugo vidjeli ili isplanirajte buduću avanturu.

(<https://www.index.hr/horoskop/clanak/dnevni-horoskop-ovnovi-ce-traziti-izazove-dok-ce-vodenjaci-uzivati-u-glazbi/2490339.aspx>, pristupano 27. kolovoza 2023.)

Vodenjak: Vaš dan će obilježiti društveni događaji. Možda ćete se naći u središtu pažnje, stoga budite spremni zablistati.

(<https://www.index.hr/horoskop/clanak/lavovi-bi-danas-mogli-pronaci-nesto-davno-izgubljeno-dok-ribe-ceka-teska-odluka/2488852.aspx>, pristupano 27. kolovoza 2023.)

Posao: Prilagodite se trenutnim okolnostima, to je najbolje rješenje, jer ćete prije svega sačuvati svoje živce. Na neke stvari ne možemo utjecati koliko god se trudili.

(<https://story.hr/life-and-style/astro/a265199/Horoskop-za-23-kolovoza-2023.html>, pristupano 27. kolovoza 2023.)

U godišnjim horoskopima prisutnost futura I. znatno je veća što je i logično. Kako je već i rečeno, godišnji horoskopi temelje se na konkretnijim astrološkim predviđanjima. Dakle, minimalna je upotreba savjeta ili preporuka što napraviti, naglasak je stavljen na ono što će se dogoditi u skoroj budućnosti, odnosno u nadolazećoj godini. Karakteristični su svakako opisi položaja planeta u određenim dijelovima godine i načini na koje oni utječu na naše živote i u konačnici sudbine. Takav način pisanja automatski daje dojam uvjerenosti, utemeljenosti i vjerodostojnosti te zahtijeva i veće upotrebljavanje futura I. Dok se u dnevnim, tjednim i mjesečnim horoskopima futur I. javlja ponegdje, u godišnjem horoskopu njegova je prisutnost pojačana:

LAV

Ljubav

Nakon godina suše, napokon će i vama zasjati svijetlo. Možda ne odmah u početku, no čim se Saturn makne iz opozicije (8.3.) sve će vam izgledati drukčije. Pitat ćete se zašto ste se zapravo nadmudrivali s voljenom osobom ili zašto ste vi još sami (ako ste sami)? Na sve će se nadovezati dug boravak Venere u vašem znaku (od 6. do 10. mjeseca), a koja ne samo da će vas oplemeniti i otvoriti za ljubav, nego i proljepšati, te usmjeriti da na život gledate s one ljepše strane. Zračit ćete i privlačiti kao rijetko dosada, pa je na vama da si dopustite zblježavanje s osobom koja vam se sviđa, a i obratno. Pazite samo da ne pretjerate

u hedonizmu. Povoljna Venera za vas je od 21.2. do 17.3., potom opet od 6.6. do 10.10. kad je u vašem znaku, te od 30.12. do kraja godine.

<https://www.vecernji.hr/horoskop/godisnji/lav>, pristupano 20. kolovoza 2023.)

VAGA

Ljubav

Jupiter u Ovnu i u vašem prirodnom 7. polju braka i odnosa do sredine 5. mjeseca, stvorit će niz lijepih prilika za druženja, pa će mnoge Vage zablistati. Ponekad će im nedostajati odlučnosti, ili će uživati preko mjere, pa neka nađu zlatnu sredinu. I u nastavku godine neće biti loše, jer ćete samo nastaviti na stvorenim temeljima. Solarna eklipsa u Ovnu 20.4. i također u vašem 7. polju, aktualizirat će neka preispitivanja, no znat ćete se nositi i postaviti sa svime. Bitno je samo da odluke u vezi toga donosite bar dan dva nakon što pomrčina prođe jer će vam tada sve biti jasnije. Drugi mjeseci donose uglavnom dobre ljubavne utjecaje. Venera će vas probuditi za ljubav od 4.1. do 28.1., potom opet od 12.4. do 8.5., te posebno od 9.11. do 5.12. kad je u vašem znaku.

<https://www.vecernji.hr/horoskop/godisnji/vaga>, pristupano 20. kolovoza 2023.)

6.4.2. Glagolski načini

Pri pisanju horoskopskih tekstova jedan od najčešćih glagolskih načina koji se koristi je imperativ. Vidljiv je gotovo u svakom horoskopskom tekstu kroz različite glagole. Uloga imperativa u horoskopima zapravo je vrlo pozitivna. Glagoli koji se koriste imaju vrlo pozitivnu konotaciju i samim time djeluju poticajno na pojedinca: *napunite, iskoristite, posvetite se, osnažite, povežite se, družite, istražite, promijenite, budite otvoreni, isprobajte, uživajte, razmislite, organizirajte, razgovarajte, budite iskreni, suočite se, ne dopustite, izrazite, pustite, pronađite, fokusirajte se, pružite, odite...* Autori ovakvim glagolima nastoje potaknuti pojedinca na promjenu, na određen pomak u njegovu životu kako ne bi došlo do zasićenja. Korištenje poticajnih imperativa vjerojatno je rezultat svijeta u kojem živimo. Točnije, napredak tehnologije i ubrzan način života djeluje na psihičko i fizičko stanje pojedinca te je ponekad potrebno „stati“ i odmaknuti se od svakodnevice. Svrha dnevnih horoskopa upravo je u tome. Dakle, oni nude savjete i preporuke kako iskoristiti dan, a da potencijalno dobro djeluju na pojedinca. Isto tako, oni koji čvrsto vjeruju u dnevne horoskope napraviti će određenu aktivnost koja piše u horoskopu i osjećati će se odlično zato što su pozitivno utjecali na sebe. Imperativi se najčešće povezuju sa specifičnim izborom riječi što utječe na pozitivnost, energičnost, zadovoljstvo i samopouzdanje pojedinca. Svi savjeti i preporuke koje horoskop nudi mogu se i trebali bi se upotrebljavati svakodnevno neovisno o tome koji je dan ili doba godine. Namjena tih savjeta je zapravo vrlo poticajna za čovjekovo zdravlje koje bi nam trebalo uvijek biti na prvom mjestu. Neki od primjera horoskopskih tekstova u kojima je uočeno korištenje imperativa sa svim njegovim prednostima su sljedeći:

Ovan: Danas je dan za opuštanje i brigu o sebi. Uživajte u svojim omiljenim aktivnostima i napunite baterije za nadolazeći tjedan.

Ribe: Prepustite se sanjarenju. Otiđite u šetnju prirodom ili slušajte opuštajuću glazbu. To će vam pomoći osvježiti um.

(<https://www.index.hr/horoskop/clanak/jarcevi-ce-danas-uzivati-u-malim-stvarima-a-bikovi-u-senzualnim-uzicima/2488551.aspx>, pristupano 27. kolovoza 2023.)

Prepustite se sanjarenju, otiđite u šetnju, slušajte opuštajuću glazbu su sve primjeri koji se pojavljuju u jednom horoskopskom tekstu, a osobit naglasak stavljaju na mentalno zdravlje i ravnotežu tijela, duha i uma.

Posao: Rakovi će i danas imati dosta posla, ali neće biti pod pritiskom kao prethodnih dana. Ostavite dovoljno vremena za sebe.

(<https://story.hr/life-and-style/astro/a264970/Horoskop-za-20-kolovoza-2023.html>, pristupano 27. kolovoza 2023.)

Previše očekujete od partnera. Razgovarajte o bračnim problemima i nemojte dopustiti da sitni problemi izrastu u krupne i teško rješive. Ako ste nekome dužni novac, što prije podmirite taj dug, a nemojte ni svoj posuđivati onima koje površno poznajete. Uvažite nečije riječi ili kompliment.

(<https://www.24sata.hr/horoskop/>, pristupano 30. kolovoza 2023.)

U posljednjem primjeru iz *24sata* vidljivo je da se naglašavaju svakodnevni problemi potkrepljeni različitim savjetima. Razlika od prethodnih primjera je u tome što se ovdje ističu konkretni događaji, dok je prethodno sve općenito napisano bez iskazivanja detalja, primjerice, *otiđite u šetnju, uživajte u omiljenim aktivnostima* i slično.

Lav: Vaša energija je zarazna. Organizirajte igre na otvorenom s prijateljima ili obitelji i uživajte u sunčanom danu.

(<https://www.index.hr/horoskop/clanak/dnevni-horoskop-ovnovi-ce-traziti-izazove-dok-ce-vodenjaci-uzivati-u-glazbi/2490339.aspx>, pristupano 27. kolovoza 2023.)

U ovom s primjeru već prvom rečenicom pozitivno utječe na samopouzdanje pojedinca, a naglasak je na druženju s prijateljima ili obitelji što pridonosi zadovoljstvu i sreći osobe. Time se postiže odmak od svakodnevice što uključuje tehnologiju koja općenito zamara um i mentalno zdravlje pojedinca. U tjednim, mjesečnim i godišnjim horoskopima korištenje imperativa također je zastupljeno u velikoj mjeri. Razlika od dnevnih horoskopa je samo u sadržaju koji podrazumijeva duže razdoblje, iako se svi savjeti mogu primijeniti uvijek. Tjedni i mjesečni horoskopi stilom su pisanja vrlo slični dnevnim horoskopima, dok se godišnji razlikuju u terminologiji, kao što je već prethodno rečeno, naglasak je na utjecaju nebeskog prostranstva na našu osobnost.

Jarac: Fokusirajte se na profesionalne ciljeve ovog tjedna. Vaša ambicija će biti nagrađena, ali trebate raditi marljivo i strateški. Postavite prioritete i krenite prema vrhu.

(<https://www.index.hr/horoskop/clanak/horoskop-za-novi-tjedan-strijelcecekaju-iznenadjenja-vodenjake-druzenja/2492383.aspx>, pristupano 4. rujna 2023.)

VODENJAK

POSAO Nastojte izbjeći rad u posljednji trenutak. Bolje isplanirajte vrijeme i nemojte dopustiti da vas ometaju besposleni ljudi koji vole dokoličariti. Nemojte se zamjeriti šefu. LJUBAV Namjerno ćete glumiti nezainteresiranost, znajući da ćete time privući onoga tko vam se sviđa. ZDRAVLJE Nemate tegoba.

(<https://story.hr/Celebrity/a266087/Tjedni-horoskop-od-30-kolovoza-do-5-rujna.html>, pristupano 30. kolovoza 2023.)

Zdravlje - Očekujte prolazni pad raspoloženja i energije. Izbjegavajte naporene i dosadne pojedince koji će vas samo još više iscrpljivati. Kontrolirajte krvni tlak, osobito ako već s time imate problema. Mogući su bolovi u nogama.

(<https://www.24sata.hr/lifestyle/veliki-tjedni-horoskop-za-lava-bi-prijateljstvo-moglo-prijeci-u-ljubav-jarac-ce-biti-pod-stresom-929937>, pristupano 30. kolovoza 2023.)

U prethodnim primjerima tjednih horoskopa vidljiva je povećana prisutnost imperativa. Naravno, sve su to poticajni imperativi koji dodatno motiviraju i savjetuju pojedinca kako bi što bolje funkcionirao, pa ih ne treba shvaćati zlonamjerno. Imperativima se dodatno ističu određene radnje i samim time pojedinci ih shvaćaju ozbiljnije. U sljedećem primjeru godišnjeg horoskopa imperativi su izraženi u manjoj mjeri s obzirom na to da je naglasak na konkretnom predviđanju koji se izražava futurom I. i iznošenju određenih činjenica:

VAGA

Optimizam, sreća i šanse za uspjeh smiješe se osobama rođenima u znaku vage u novoj godini. No budite spremni i na poneki profesionalni te financijski izazov. Od samog početka 2023. godine Saturn će testirati osobe rođene u znaku vage, pa možete očekivati kašnjenja s poslom i u obavljanju važnih zadataka, ali i male probleme s financijama. No situacija se počinje mijenjati nabolje u drugom kvartalu. Ovo će biti godina puna prilika, pa ne gubite nadu. Štoviše, budite spremni šarmirati sve one koji vam se nađu na putu. Vage u postojećim vezama dobro će se zabaviti sa svojim partnerom u ovoj godini. Oni koji žele iskušati neke nove stvari u vezi – primjerice otići na neko zajedničko putovanje – imat će prilike to učiniti u prvoj polovici godine. Solo pripadnici ovoga znaka u drugom dijelu godine imat će mnogo prilika da promijene svoj romantični status. I u financijskom smislu vage će imati dobru godinu. Vidjet ćete poboljšanja na

bankovnom računu, a pogotovo osobe koje pokušavaju investirati svoj novac. Lakše će disati i one vage koje su već dugo vremena bili u dugu ili minusu.

<https://zadovoljna.dnevnik.hr/clanak/vaga-godisnji-horoskop-za-2023-godinu---755842.html>, pristupano 20. kolovoza 2023.)

Uz imperATIVE se često javlja kondicional I. kao pogodbeni način koji se tvori od nenaglašenog aorista pomoćnog glagola *biti* i glagolskog pridjeva radnog. Kondicional I. je u odnosu na imperativ zastupljen mnogo manje u dnevnim horoskopima. Međutim, njegovo postojanje u ovakvim vrstama tekstova vrlo je jasno. Za sve pojedinosti koje su navedene u horoskopu i uključuju pojedinca i njegovo djelovanje autor ne može biti potpuno siguran i uvjeren da će se i ostvariti. Dakle, svi ti događaji mogu ovisiti i o drugoj radnji (točnije ponašanju pojedinca) ili su proizvoljno napisani kako bi se čitatelje uvjerilo u ono što je napisano. Općenito nikada ne možemo biti sigurni u astrološka predviđanja, međutim, korištenje kondicionala I. u ovakvim vrstama horoskopa upućuje na proizvoljno pisanje i na iznošenje činjenica koje nisu uvijek točne. U kontekstu horoskopa javlja se česta čitateljska tendencija da vjerujemo u samo ono dobro što piše, dok loše ignoriramo. Točnije, ako nam horoskop predviđa sretne i dobre trenutke bit ćemo uvjereni da će se oni zasigurno dogoditi, dok će se za loša predviđanja uglavnom javljati komentari poput „ma što oni znaju“, „to nisu istine“ i slično. Ista je situacija i s ljudskim osobinama, odnosno karakteristikama; ako nas horoskop hvali i podiže naše samopouzdanje, uglavnom ćemo biti sretni, dok ćemo mane teže prihvatiti i potencijalno nikada osvijestiti što generalno pripada ljudskoj psihologiji. Neki primjeri glagola u kojima se najčešće javlja kondicional I. su *mogli biste osjetiti, biste mogli otkriti, mogao bi iznenaditi, moglo bi pomoći, mogao bi ponuditi, mogao bi iznenaditi, mogli biste upoznati...* U kontekstu kondicionala I. često se javlja i čestica *možda* što opet upućuje na određenu autorovu nesigurnost u ono što piše, a čitateljima može poslužiti kao signal da ne treba u sve vjerovati. Naravno, ovakvo se razmišljanje ne odnosi na savjete i

preporuke koji su često navedeni u horoskopskim tekstovima s obzirom na to da su oni vrlo poticajni i dobronamjerni, pa nema potrebe za ignoriranjem ili potiskivanjem takvih misli. Primjeri tekstova dnevnih horoskopa u kojima je vidljivo korištenje kondicionala I. su sljedeći:

Ribe

Posao: Određene okolnosti danas bi mogle pomoći Ribama da ih prilagode sebi i vlastitom načinu ponašanja, pogotovo kada je u pitanju komunikacija i neki neriješeni poslovi.

(<https://story.hr/life-and-style/astro/a265199/Horoskop-za-23-kolovoza-2023.html>, pristupano 27. kolovoza 2023.)

Ljubav: Na ljubavnom planu trebali biste se što više baviti konkretnim potezima, a manje analiziranjem i preispitivanjem.

(<https://story.hr/life-and-style/astro/a265496/Dnevni-horoskop-za-25-kolovoza-2023.html>, pristupano 27. kolovoza 2023.)

OVAN

Promišljenije odaberite ciljeve i odredite prioritete, kako ne biste na pogrešan način uložili vrijeme i energiju. Bit ćete željni dokazivanja i tuđe pozornosti, no nastoje sve raditi sa stilom i šarmom. Na financijskom planu dolazi do pozitivnih preokreta. Željena uplata mogla bi stići na vaš račun možda baš danas.

(<https://www.24sata.hr/horoskop/>, pristupano 29. kolovoza 2023.)

Djevica: Danas biste mogli otkriti novi hobi ili vještinu. Razmislite o tečaju kuhanja ili plesnoj radionici?

(<https://www.index.hr/horoskop/clanak/dnevni-horoskop-ovnovi-ce-traziti-izazove-dok-ce-vodenjaci-uzivati-u-glazbi/2490339.aspx>, pristupano 29. kolovoza 2023.)

U tjednim horoskopima se kondicional I. javlja u istoj mjeri kao i u dnevnim horoskopima, međutim, u mjesečnim i godišnjim to nije tako. Mjesečni horoskopi uglavnom obuhvaćaju imperATIVE, dakle, poticajne savjete za koje bi bilo dobro da se uskoro ostvare, dok godišnji horoskopi teže konkretnim činjenicama ili predviđanjima. Jedan od rijetkih primjera mjesečnog horoskopa u kojima se javlja kondicional I. je sljedeći:

Ovan

Uglavnom ćete biti uspješni u svim područjima života uključujući ljubav, karijeru, studije, financije itd. Planet Mars je u vašoj petoj kući. Dakle, čak i u područjima gdje ste slabiji možete očekivati pozitivne ili umjerene rezultate. Neki od vas bi mogli dobiti priliku i za putovanje u strane zemlje. Sklad će vladati i u bračnim odnosima...

(<https://story.hr/life-and-style/astro/a258619/Veliki-mjesečni-horoskop-za-srpanj-2023.html>, pristupano 30. lipnja 2023.)

Također, primjer dijela godišnjeg horoskopa za znak Jarca u kojemu se jednom koristi kondicional I., dok je u dnevnim horoskopima izražen u većoj mjeri:

JARAC

Usredotočeni ste na karijeru, vjerujte u naporan rad i želite uživati u uspjehu na temelju svojih zasluga. Ova će vam godina pomoći u ostvarivanju tih ciljeva. Osobe rođene u znaku jarca ne vole se miješati u tuđe poslove. No ova karakteristika bi vam na početku nove godine mogla stvarati probleme. Suočiti ćete se s preprekama na poslu ako svoje mišljenje ne izgovorite naglas...

(<https://zadovoljna.dnevnik.hr/clanak/jarac-godisnji-horoskop-za-2023-godinu--755846.html>, pristupano 20. kolovoza 2023.)

6.4.3. Izbor riječi

Izbor riječi je u horoskopskim tekstovima vrlo važan i također shematiziran. U nastavku su istaknuti karakteristični leksemi koji se uglavnom ponavljaju u horoskopskim tekstovima internetskih portala *Index.hr*, *Story.hr*, *24sata*. U tablici su navedeni leksemi po principu učestalosti, dakle, od najčešćih do onih manje čestih. U prvom je stupcu naveden leksem, a u drugom broj njegovih ponavljanja u dnevnim horoskopima.

LEKSEM	BROJ PONAVLJANJA
<i>putovanje/put</i>	43
<i>aktivnost</i>	33
<i>prilika</i>	33
<i>opuštanje</i>	31
<i>razmišljanje</i>	30
<i>uživanje</i>	29
<i>druženje</i>	26
<i>promjena</i>	25
<i>razgovor</i>	24
<i>energija</i>	24
<i>iznenađenje</i>	22
<i>komunikacija</i>	21
<i>razumijevanje</i>	19
<i>društvo</i>	19
<i>raspoloženje</i>	18
<i>pažnja</i>	18
<i>obveza</i>	16
<i>zadovoljstvo</i>	14

<i>ljubavni plan</i>	12
<i>suradnja</i>	11
<i>strast</i>	11
<i>priroda</i>	9
<i>mašta</i>	9
<i>odmor</i>	9
<i>izazovi</i>	8
<i>sport</i>	8
<i>istraživanje</i>	7
<i>izražavanje</i>	7
<i>ideje</i>	7
<i>atmosfera</i>	6
<i>meditacija</i>	6
<i>umjetnost</i>	5
<i>avantura</i>	3
<i>senzualni užici</i>	
<i>šetnja</i>	
<i>uređenje</i>	
<i>joga</i>	
<i>pustolovina</i>	
<i>glazba</i>	
<i>hobi</i>	
<i>izlazak</i>	
<i>društveni događaji</i>	
<i>neočekivane vijesti</i>	
<i>intuicija</i>	
<i>čitanje</i>	
<i>novi projekti</i>	

<i>tajnovitost</i>	
<i>ravnoteža</i>	
<i>tečajevi</i>	
<i>radionice</i>	
<i>osvježenje</i>	
<i>timski rad</i>	
<i>nove mogućnosti</i>	
<i>izlet</i>	
<i>iskustvo</i>	
<i>flert</i>	

Iz priloženog je moguće zamijetiti kako se uglavnom ponavljaju leksemi koji imaju pozitivnu konotaciju. Dakle, njihova pozadina svakako utječe na pozitivnu energiju pojedinca, potiče bolje funkcioniranje, motiviranost i djelovanje u svakodnevici. U zagradi je napisan broj ponavljanja određenog leksema i njegovih različitih oblika – naravno, taj se leksem pojavljuje u različitim oblicima kroz tekst što sam isto htjela istaknuti s obzirom na to da je poanta i značenje tog leksema jednaka u svim primjerima. Naglasak je na različitim aktivnostima čitatelja, a posebno se ističe putovanje, odnosno put koji je spomenut čak 43 puta u prethodnim primjerima i njime se očito želi potaknuti čitatelja na odmak od svakodnevice što omogućuje stabilan fizički i psihički život. Također, često se potiče na različite aktivnosti koje su prethodno spomenute, a u primjerima se pojavljuju 33 puta te podrazumijevaju druženje koje je spomenuto 26 puta, razgovor koji je spomenut 24 puta i različite obveze koje su uključene u živote ljudi, a spomenute su 16 puta. Isto tako, u današnjem svijetu koji je poprilično ubrzan, a ponekad postaje i zamoran ističe se često opuštanje, uživanje, promjena i razmišljanje koji se otprilike ponavljaju 25 puta. Često se naglasak stavlja i na kreativnost koja se spominje 18 puta, a u vezi s time i prijedlozi za bavljenjem

jogom, meditacijom, glazbom, hobijem, umjetnošću, čitanjem, uređenjem i slično. Ono što se želi postići ovakvim izborom riječi svakako je naglašena neutralnost, sveobuhvatnost, općenitost te pozitivnost. Izborom riječi moguće je zaključiti da dnevni horoskopi koje svakodnevno čitamo na različitim internetskim portalima nemaju prevelike povezanosti s konkretnim astrološkim predviđanjima. Ovakvim izborom leksema naglasak je na prijedlozima, savjetima, motivaciji i pozitivnim mislima, radnjama, željama i htjenjima pojedinca, a svakako ukazuju na glavne odrednice ovoga žanra. U sljedećim primjerima iz prikupljenog korpusa moguće je uočiti najčešće upotrebljavane lekseme:

Blizanci: Mogle bi vas iznenaditi neočekivane vijesti izvan države. Pripremite se za moguće putovanje ili nove prilike koje se otvaraju. Zdravlje bi danas trebalo biti vaš prioritet.

(<https://www.index.hr/horoskop/clanak/vage-ce-danas-pronaci-nove-saveznike-dok-ce-ovnovi-morati-biti-oprezni-s-odlukama/2489225.aspx>, pristupano 27. kolovoza 2023.)

Posao: Najtipičniji predstavnici Strijelca trebali bi si dati malo slobodnog vremena, a prije svega se baviti omiljenim sportskim aktivnostima.

(<https://story.hr/life-and-style/astro/a264970/Horoskop-za-20-kolovoza-2023.html>, pristupano 27. kolovoza 2023.)

Lav: Potreba za avanturom dominirat će vašim danom. Razmislite o planiranju putovanja ili istraživanju nečeg novog u vašem gradu. Ljubavne prilike čekaju na svakom koraku.

(<https://www.index.hr/horoskop/clanak/dnevni-horoskop-rakovi-ce-dobivati-komplimente-a-lavove-cekaju-ljubavne-prilike/2489494.aspx>, pristupano 27. kolovoza 2023.)

Rak: Ovaj petak je savršen za izlazak i druženje. Upustite se u noćni život, ples i zabavu. Mogli biste upoznati zanimljivu osobu koja će vas impresionirati.

(<https://www.index.hr/horoskop/clanak/bikovi-ce-danas-osvjeziti-garderobu-a-lavovi-ce-zaplesati-tango/2490064.aspx>, pristupano 27. kolovoza 2023.)

6.4.4. Konceptualne metafore/frazemi

Horoskopski tekstovi uglavnom obiluju ustaljenim jezičnim izrazima metaforična značenja, odnosno konceptualnim metaforama te frazemima. Ovi se obrasci međusobno isprepliću, točnije, svi su metaforični izrazi uglavnom frazemi i obrnuto, svi su frazemi uglavnom ustaljeni metaforični izrazi. Korištenje konceptualnih metafora i frazema svakako se čitateljima olakšava razumijevanje s obzirom na to da su svima poznati. Dakle, moguće ih je, uz sve prethodno navedeno, svrstati u važno jezično-stilsko obilježje horoskopa kao žanra, a u nastavku su izdvojeni iz prikupljenog korpusa horoskopskih tekstova.

„Konceptualna je metafora jedan od kognitivnih procesa konstruiranja značenja na temelju kojeg povezujemo dvije konceptualne domene: izvornu domenu (engl. *source domain*) i ciljnu domenu (engl. *target domain*).“ (Stanojević 2009: 339)

Ono karakteristično vezano uz konceptualnu metaforu je metaforičko zaključivanje pojedinih aspekata ciljne domene s obzirom na prethodne zaključke i znanja o izvornoj domeni. Dakle, bitno je povezivati pojedine dijelove domena kako bi razumijevanje bilo ostvareno. (Stanojević 2009: 341,342)

Konceptualna metafora sadrži dvostruki karakter. S jedne strane, konceptualnu metaforu shvaćamo kao što je i prethodno rečeno, dakle, povezivanjem dviju konceptualnih domena. S druge strane, stalna upotreba istih konceptualnih metafora dovodi do njihova usustavljivanja, pa tako određene konceptualne metafore koristimo kako bismo lakše izgovorili ili razumjeli određeni jezični izraz, a da pritom uopće nismo svjesni njezine metaforičnosti. (Stanojević 2009: 343)

Prilikom analiziranja dnevnih horoskopskih tekstova uočen je velik broj konceptualnih metafora koje pridonose lakšem izražavanju. Upotreba metafora može ukazivati na određenu proizvoljnost prilikom pisanja, točnije, na činjenicu da nije potrebna velika vještina kako bi se određeni horoskopski tekst napisao. Isto tako, takav način izražavanja ukazuje na prekomjerno korištenje razgovornog stila što bi se u

publicističkom diskursu trebao izbjegavati. U nastavku će biti prikazane neke od konceptualnih metafora te će iste biti podijeljene u kategorije s obzirom na tematsko – sadržajne cjeline (posao, ljubav, zdravlje) u kojima su upotrebljavane. U tematskoj kategoriji „posao“ najčešće su korištene sljedeće konceptualne metafore:

juriti za poslom, novcima i svakodnevnim obavezama - najbitniji nam je posao i pokušavamo što više raditi, a ponekad s obzirom na to zapostavljamo privatan život (obično se u horoskopima naglasak stavlja na opuštanje, mir i ravnotežu duha i tijela što je moguće samo ako „pronađemo balans“ privatnog i poslovnog života)

stres neće biti velik – stres kao nešto „neopipljivo“, dok je nešto „veliko“ moguće vidjeti, osjećaj da smo okruženi s mnogo stresa,

porast obaveza i radnih zadataka – mogući rast biljke, međutim, „porast obaveza“ označava nagomilavanje istih

krupnije obaveze – zahtjevne obaveze

biti pretrpan obavezama – imati puno obaveza koje moraju biti riješene

zaobići obaveze – ignorirati obaveze

poslovni odnosi prolazit će kroz krizu – poslovni će odnosi biti djelomično narušeni

otvaranje poslovnih prilika – pojava koja omogućuje nove poslovne prilike

okretanje okolnosti u nečiju korist – odmaknuti određene okolnosti od sebe i ne zamarati se njima

pomaci na financijskom planu – uskoro bolje financijsko stanje

uhvatiti ritam – naučiti nešto i raditi to ispravno

tijesni rokovi – premalo vremena

svježe poslovne ideje – nove poslovne ideje

usmjeriti u novom pravcu – krenuti u novom pravcu što označuje nešto pozitivno

pogađati dobronamjernim kritikama – govoriti dobronamjerne kritike

sklopiti posao – pokrenuti novi posao

izgarati na poslu – ne moći izdržati posao, utjecaj na mentalno zdravlje

Sadržaji koji se odnose na ljubav obuhvaćaju neke od sljedećih konceptualnih metafora:

zahladiti odnos – odmaknuti se od partnera, obustaviti odnose, napraviti određenu stanku

zagrijati odnos – pojačati zajedničke aktivnosti s partnerom

pronalaženje zajedničkog jezika – pronaći način kako razgovarati, određeni kompromis

ljubavni odnosi u uzlaznoj putanji – poboljšanje ljubavnih odnosa

ljubavni život na prekretnici – velika promjena ili odluka u ljubavnom životu

napuštanje osjećaja ljubavne tjeskobe – nećemo više osjećati ljubavnu tjeskobu

ući u novu vezu – započeti ljubavnu vezu

narušavanje odnosa – pogoršavanje odnosa

Sljedeće se konceptualne metafore odnose na samog pojedinca, njegovo fizičko i psihičko zdravlje te privatni i društveni odnos:

primanje komplimenata – čuti nečiji kompliment koji je upućen nama

biti spretne ruke – osobina, biti spretan

ići od ruke – biti dobar u nečemu

navala kreativne energije – postati kreativan

cvjetanje kreativne strane – porast kreativnosti

predstavljati se u lažnom svijetlu – predstavljati se onakvima kakvi nismo

povući se – osjetiti potrebu za samoćom

pronaći miran kutak – slično kao i prethodan primjer, potreba za samoćom, moguće povezati s potrebom za odmakom od svakodnevice

izliječiti se u društvu – društvo kao „liječ“, zaboraviti na svakodnevne probleme u društvu

biti na oprezu – ljudska osobina, biti oprezan

poljuljati samopouzdanje – narušiti nečije samopouzdanjem negativnom energijom ili riječima

planeti će ispuniti nekoga osjećajem zadovoljstva – planeti će svojim položajem pružiti osjećaj zadovoljstva

planeti ističu važnost – planeti će svojim položajem utjecati na određenu važnost što je povezano s ljudskom sudbinom

probuditi polet i motivaciju – postati poletan i motiviran

biti iznad situacije – biti mudriji, razmisliti o svemu iz šireg konteksta

rast raspoloženja – osjećaj pozitivnog raspoloženja

zaraziti dobrim raspoloženjem – utjecati na sebe ili nekoga dobrim raspoloženjem

potiskivati osjećaje – ignorirati i zanemarivati vlastite osjećaje

gubiti interes – postati nezainteresiran, postupno smanjenje interesa za nešto

oduzimanje energije – osjećaj umora, manjak energije koja nam je potrebna za normalno funkcioniranje

osvježiti um – razbistriti um, odnosno misli

slušati svoj unutarnji glas – slušati sebe

osobni rast – vlastiti napredak

izražavanje sebe na nov način – prikaz sebe na nov ili drugačiji način

susret s prošlošću – susret s nekim ili nečim povezanim s prošlošću

osvježanje garderobe – promjena garderobe

U prethodno navedenim primjerima moguće je uočiti da se najviše konceptualnih metafora pojavljuje u kontekstu pojedinca, njegova društva, obitelji, psihičkog i fizičkog stanja. Dakle, horoskopski tekstovi posvećeni su pojedincu, međutim, osobit naglasak stavlja se na njega samoga, odnosno na ono što će pridonijeti njegovu osjećaju zadovoljstva, samopouzdanja, mira, sreće, pozitivnosti i slično. Korištenje konceptualnih metafora svakako olakšava izražavanje i općenito komunikaciju, a većina njih se izrazito ustalila da ih više ni ne shvaćamo kao metaforične izraze. „Konceptualne su metafore sastavni dio kulture, one su ključne za doživljaj, spoznaju i razumijevanje svijeta oko nas, što uključuje i kulturalne, političke i socijalne prilike. U tom međudodnosu unutarjezične i izvanjezične stvarnosti izvanjezična stvarnost uvelike utječe na način na koji se izražavamo, ali i obratno. Sve što postoji u jeziku prije toga, postojalo je u iskustvu.“ (Werkmann 2010: 44) Frazeologija se kao znanstvena disciplina definira na sljedeći način: „Znanstvena disciplina (dio lingvistike) u kojoj se proučavaju i opisuju frazemi ili frazeologizmi, tj. ustaljeni višesložni izrazi u jeziku koji se u govoru reproduciraju kao cjelina i kod kojih značenje nije zbroj značenja pojedinih sastavnica, npr. jabuka razdora, baciti koplje u trnje, ići grlom u jagode, prevesti žedna preko vode i sl.“⁷ U dnevnim horoskopskim tekstovima frazemi su zastupljeni u velikom broju. Kao i metafore, frazemi su ustaljeni izrazi koje uglavnom svi ljudi razumiju, a u pozadini sadržavaju konceptualne metafore također svima razumljive kao što je i prethodno rečeno. Korištenje frazema, ali i

⁷ usp. <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=20523>

prethodno nabrojanih konceptualnih metafora, pridonosi neutralnosti, pozitivnosti te shematiziranosti horoskopskih tekstova. Neki od frazema koji se pojavljuju u primjerima tekstova dnevnog horoskopa su sljedeći:

muku mučiti – izrazito se mučiti oko čega

tjeranje inata – biti inatljiv cijelo vrijeme, „do kraja“

napraviti korake – započeti nešto

brz na riječima – slično kao *biti brz na jeziku*, nepromišljeno govoriti

baciti sjenu – zaboraviti nešto

ugrabiti priliku – iskoristiti šansu

pretočiti riječi i obećanja u djela – napraviti ono što je rečeno

zavoditi bez previše riječi – zavoditi djelima

izlaziti na vidjelo – prikazati javnosti

bacati u vrtlog – staviti koga/što u nemirnu, neugodnu situaciju

izloženost oku javnosti – biti izložen javnosti

ispuniti slobodno vrijeme – iskoristiti slobodno vrijeme različitim aktivnostima

boravak na svježem zraku – boravak izvan kuće (najčešće priroda)

prepuštanje crnim mislima – razmišljati negativno

obiteljski poslovi na leđima – preuzeti obiteljske poslove na sebe, odlučiti obavljati obiteljske poslove

okrenuti na šalu – šaliti se

voditi računa – voditi brigu oko koga/čega

ostaviti snažan dojam – pozitivno utjecati na nekoga svojim postojanjem

privesti kraju – završiti

izmicati iz ruku – nemogućnost utjecaja na koga/što

biti sretno ruke – imati sreće u životu

napuniti baterije – prikupiti energiju

isplivati na površinu – prikazati se

postaviti temelje za budućnost – utjecati svojim djelima na bolju budućnost

biti u središtu pažnje – biti izložen javnosti

spreman zablistati – spreman pokazati najbolju verziju sebe

doći pod povećalo – biti promatran

zatvoriti stara poglavlja – završiti sve što je povezano s prošlošću

biti magnet za komplimente – privlačiti koga i poticati ga na govorenje komplimenata

osjećati se kao da je moguće preskočiti planinu – osjećati se svemogućim

uroniti u knjigu – biti potpuno usredotočen na knjigu

ulaziti u detalje – cjepidlačiti, naglašavati ili tražiti beznačajne sitnice

biti na startu – biti na početku nečega

birati riječi – paziti što govoriti

imati vjetar u leđima – imati vlastita poticaja

korak po korak - polako

povlačiti rizične poteze – raditi ono što je rizično

Bit će dana i za to. – ima vremena

Kako si napravite, tako će vam biti! – vlastito uzročno-posljedično ponašanje

Tko čeka, taj dočeka! – biti strpljiv

Napokon je stiglo vaših pet minuta. – „Napokon je stigao vaš trenutak.“

U primjerima su tjednih i mjesečnih horoskopa konceptualne metafore i frazemi jednako zastupljeni kao i u dnevnim horoskopima s obzirom na činjenicu da je često korištenje razgovornog stila sasvim uobičajen i svima vrlo poznato. Međutim, u godišnjim horoskopskim tekstovima takvi se izrazi rjeđe pojavljuju što je moguće zbog korištenja stručnije astrološke terminologije koja ne zahtjeva takav način izražavanja. U sljedećim je primjerima uočljivo korištenje određenih konceptualnih metafora i frazema iz prikupljenog korpusa horoskopskih tekstova:

Izvjestan je porast obaveza i radnih zadataka kojima ćete pristupati svjesnije. Gomila nezavršenih poslova neće vas obeshrabriti. Naprotiv, obaviti ćete više nego ste planirali i biti zadovoljni sami sobom. Iako će vam partner zamjerati pretjeranu poslovnu zauzetost, u njemu ćete dobiti dovoljno potpore i razumijevanja.

(<https://www.24sata.hr/horoskop/>, pristupano 28. kolovoza 2023.)

U jutarnjim satima nastojat ćete uhvatiti ritam sa zbivanjima, iako ne osobito uspješno. Predstoji vam razgovor sa šefom u kojem se nećete najbolje snaći. Vaše će želje biti u suprotnosti sa stvarnim mogućnostima, pa najviše problema očekuje one koji nisu spremni na ustupke. Tjeranje inata neće vam se isplatiti.

(<https://www.24sata.hr/horoskop/>, pristupano 30. kolovoza 2023.)

Strijelac: Danas je savršen dan za volontiranje ili pomaganje drugima. Osjećat ćete se ispunjeno i sretno. U ljubavi, napravite prvi korak i bit ćete nagrađeni.

(<https://www.index.hr/horoskop/clanak/dnevni-horoskop-rakovi-ce-dobivati-komplimente-a-lavove-cekaju-ljubavne-prilike/2489494.aspx>, pristupano 27. kolovoza 2023.)

7. Zaključak

Astrologija kao znanstvena disciplina ima bogatu povijest, ljudi su mnogo vremena posvećivali proučavanju neba i njegovih komponenti, a i mnoge su povijesne odluke donesene na temelju astroloških predviđanja. U današnjici je situacija drugačija, astrologija i horoskop kao njezin dio potpuno su se komercijalizirali te postali marketinška „roba“. Primjeri horoskopskih tekstova koje ovaj rad nudi nisu prikaz „ozbiljne“ astrologije, već tekstovi koje čitamo usputno. Dakle, današnji horoskopski tekstovi služe uglavnom zabavi, razonodi i dio su svakodnevnice rutine. Glavnim značajkama horoskopa u provedenoj analizi pokazali su se sveobuhvatnost, općenitost, neutralnost – kako bi se svatko mogao pronaći u predviđanjima i savjetima, shematiziranost – koja postaje žanrovska odrednica i pozitivna intoniranost predviđanja i savjeta. Autori pišu horoskopski tekst prema određenim obrascima, a time se svi ljudi različitih kultura i uvjerenja mogu poistovjetiti s njime, pritom, važan je način izražavanja, dakle, bitno je istaknuti pozitivnost, a sve ono negativno nastojati ublažiti ili uopće ne spomenuti. Ponekad poželimo odmak od svakodnevice, točnije, nekoliko trenutaka razmišljati o sebi, svojim mislima i osjećajima kao i o nekim svakodnevnim temama. Sastavni dio svakog teksta horoskopa shematizirano uključuje savjete o profesionalnom životu, ljubavi i zdravlju. U dnevnim, tjednim i mjesečnim horoskopima prepoznajemo shematiziranu strukturu u vidu detekcije problema ili poteškoće, te savjeta kako poteškoću savladati ili problemu doskočiti. Analiza korpusa pokazala je da horoskopski tekstovi obiluju jezično – stilskim sredstvima kojima se ostvaruju različite diskursno – retoričke strategije. Najčešće se koristi imperativ kao jedan od glagolskih načina kojim se nastoji potaknuti i motivirati čitatelja na određen pomak, promjenu ili aktivnost, pružiti mu aktivnu ulogu. Korištenje futura I. u manjoj je mjeri sadržano u horoskopskim tekstovima, osim u godišnjem horoskopu koji jedini daje konkretne astrološke činjenice u koje se

također ne treba potpuno osloniti s obzirom na to da izvor uglavnom nije poznat. Obilje metaforičkih i frazeoloških izraza olakšava svakodnevnu produkciju tekstova dnevnih horoskopa, ali i pomaže da se ponekad sadržaj „uljepšano“ i ublaženo izrazi, donoseći pozitivno intonirane konceptualne metafore u podlozi. Iako od horoskopa tradicionalno očekujemo predviđanje budućnosti, zapravo ih konzumiramo zbog zabave i opuštanja. S obzirom na savjete i preporuke koje potiču aktivnu i pozitivnu ulogu čitatelja, horoskop zasigurno nikome neće naštetiti, naprotiv, može nam tek poslužiti da „zastanemo“ i osvrnemo se na sebe i svoju okolinu, te unesemo pozitivne promjene.

8. Izvori

Index.hr

Dostupno na:

<https://www.index.hr/horoskop/clanak/jarcevi-ce-danas-uzivati-u-malim-stvarima-a-bikovi-u-senzualnim-uzicima/2488551.aspx>

<https://www.index.hr/horoskop/clanak/lavovi-bi-danas-mogli-pronaci-nesto-davno-izgubljeno-dok-ribe-ceka-teska-odluka/2488852.aspx>

<https://www.index.hr/horoskop/clanak/vage-ce-danas-pronaci-nove-saveznike-dok-ce-ovnovi-morati-biti-oprezni-s-odlukama/2489225.aspx>

<https://www.index.hr/horoskop/clanak/dnevni-horoskop-rakovi-ce-dobivati-komplimente-a-lavove-cekaju-ljubavne-prilike/2489494.aspx>

<https://www.index.hr/horoskop/clanak/dnevni-horoskop-vage-cekaju-nesuglasice-a-strijelci-razmisljaju-o-financijama/2489768.aspx>

<https://www.index.hr/horoskop/clanak/bikovi-ce-danas-osvjeziti-garderobu-a-lavovi-ce-zaplesati-tango/2490064.aspx>

<https://www.index.hr/horoskop/clanak/dnevni-horoskop-ovnovi-ce-traziti-izazove-dok-ce-vodenjaci-uzivati-u-glazbi/2490339.aspx>

<https://www.index.hr/horoskop/clanak/dnevni-horoskop-ovnovi-ce-osjetiti-nalet-energije-a-lavovi-produbiti-svoju-vezu/2490538.aspx>

<https://www.index.hr/horoskop/clanak/horoskop-za-novi-tjedan-strijelce-cekaju-iznenadjenja-vodenjake-druzenja/2492383.aspx>

<https://www.index.hr/horoskop/clanak/mjesečni-horoskop-bikovi-ce-trebati-mir-rakovi-bi-se-mogli-naci-sa-starom-ljubavi/2483734.aspx>

Story.hr

Dostupno na:

<https://story.hr/life-and-style/astro/a264970/Horoskop-za-20-kolovoza-2023.html>

<https://story.hr/life-and-style/astro/a265018/Dnevni-horoskop-za-21-kolovoza-2023.html>

<https://story.hr/life-and-style/astro/a265095/Dnevni-horoskop-za-22-kolovoza-2023.html>

<https://story.hr/life-and-style/astro/a265199/Horoskop-za-23-kolovoza-2023.html>

<https://story.hr/life-and-style/astro/a265348/Dnevni-horoskop-za-24-kolovoza-2023.html>

<https://story.hr/life-and-style/astro/a265496/Dnevni-horoskop-za-25-kolovoza-2023.html>

<https://story.hr/life-and-style/astro/a265592/Dnevni-horoskop-za-26-kolovoza-2023.html>

<https://story.hr/life-and-style/astro/a265638/Dnevni-horoskop-za-27-kolovoza-2023.html>

<https://story.hr/Celebrity/a266087/Tjedni-horoskop-od-30-kolovoza-do-5-rujna.html>

<https://story.hr/life-and-style/astro/a258619/Veliki-mjesečni-horoskop-za-srpanj-2023.html>

24sata

Dostupno na:

<https://www.24sata.hr/horoskop/>

<https://www.24sata.hr/lifestyle/veliki-tjedni-horoskop-za-lava-bi-prijateljstvo-moglo-prijeci-u-ljubav-jarac-ce-biti-pod-stresom-929937>

Zadovoljna.hr

Dostupno na:

<https://zadovoljna.dnevnik.hr/clanak/ovan-horoskop-za-kolovoz---793797.html>

<https://zadovoljna.dnevnik.hr/clanak/blizanci-horoskop-za-kolovoz---793799.html>

<https://zadovoljna.dnevnik.hr/clanak/bik-horoskop-za-kolovoz---793798.html>

<https://zadovoljna.dnevnik.hr/clanak/rak-horoskop-za-kolovoz---793800.html>

<https://zadovoljna.dnevnik.hr/clanak/lav-horoskop-za-kolovoz---793802.html>

<https://zadovoljna.dnevnik.hr/clanak/vaga-horoskop-za-kolovoz---793805.html>

<https://zadovoljna.dnevnik.hr/clanak/djevica-horoskop-za-kolovoz---793803.html>

<https://zadovoljna.dnevnik.hr/clanak/jarac-horoskop-za-kolovoz---793808.htm>

<https://zadovoljna.dnevnik.hr/clanak/strijelac-horoskop-za-kolovoz---793807.html>

<https://zadovoljna.dnevnik.hr/clanak/skorpion-horoskop-za-kolovoz---793806.html>

<https://zadovoljna.dnevnik.hr/clanak/vodenjak-horoskop-za-kolovoz---793809.html>

<https://zadovoljna.dnevnik.hr/clanak/ribe-horoskop-za-kolovoz---793810.html>

<https://zadovoljna.dnevnik.hr/tema/godisnji+horoskop/>

Vecernji.hr

Dostupno na:

<https://www.vecernji.hr/horoskop/godisnji/ovan>

<https://www.vecernji.hr/horoskop/godisnji/bik>

<https://www.vecernji.hr/horoskop/godisnji/blizanci>

<https://www.vecernji.hr/horoskop/godisnji/rak>

<https://www.vecernji.hr/horoskop/godisnji/lav>

<https://www.vecernji.hr/horoskop/godisnji/djevica>

<https://www.vecernji.hr/horoskop/godisnji/vaga>

<https://www.vecernji.hr/horoskop/godisnji/skorpion>

<https://www.vecernji.hr/horoskop/godisnji/strijelac>

<https://www.vecernji.hr/horoskop/godisnji/jarac>

<https://www.vecernji.hr/horoskop/godisnji/vodenjak>

<https://www.vecernji.hr/horoskop/godisnji/ribe>

9. Popis literature

A. A. (1928.) 'Astrologija', *Obnovljeni život: časopis za filozofiju i religijske znanosti*, 9(3), str. 176-180. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/60693> (Datum pristupa: 8.9.2023.)

Costello, D., Radermacher, L. (1998.) *Astrologija. Mozaik knjiga*: Zagreb

D' Alo' Grakalić, D. (2007.) *Astrologija: čovjek i nebo*. Histria Croatica C.A.S.H.: Pula

Hiller, H. (1989.) *Sve o praznovjerju*. Grafički zavod Hrvatske: Zagreb

Hrvatska enciklopedija. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021. Dostupno na: <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=20523> (Datum pristupa: 10.9.2023.)

Hrvatska enciklopedija. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021. Dostupno na: <https://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=58103> (Datum pristupa: 10.9.2023.)

Hrvatska enciklopedija. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021. Dostupno na: <https://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=4316> (Datum pristupa: 10.9.2023.)

Hrvatska enciklopedija. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021. Dostupno na: <https://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=26160> (Datum pristupa: 10.9.2023.)

Hrvatska enciklopedija. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021. Dostupno na: <https://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=39312> (Datum pristupa: 10.9.2023.)

Hrvatska enciklopedija. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021. Dostupno na: <https://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=39755> (Datum pristupa: 10.9.2023.)

Hrvatska enciklopedija. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021. Dostupno na: <https://enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=49926> (Datum pristupa: 19.9.2023.)

James Reinstein, R., Reinstein, M. (1996.) *Astrologija za tinejdžere*. Mozaik knjiga: Zagreb

Jurčić, D. (2017.) 'Teorijske postavke o medijima – definicije, funkcije i utjecaj', *Mostariensia*, 21(1), str. 127-136. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/190208> (Datum pristupa: 10.9.2023.)

Katnić-Bakaršić, M. (2003.) 'Stilistika diskursa kao kontekstualizirana stilistika', *Fluminensia*, 15(2), str. 37-48. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/clanak/10600> (Datum pristupa: 13.9.2023.)

Lipovčan, S., (2006.) *Mediji – druga zbilja?*. Hrvatska sveučilišna naklada: Zagreb

Lončarić, M. (1994.) *Astrologija: sudbina iz svemira*. Mosta: Zagreb

Malović, S. (2007.) 'Vjerujemo li novinama?', *Vjerodostojnost novina*. Preuzeto s: https://bib.irb.hr/datoteka/329094.Vjerodostojnost_novina.pdf (Datum pristupa: 19.9.2023.)

Penezić, Z., Šunjić, M. (2013.) 'Mediji, ženska rodna uloga i rodni stereotipi', *Kultura komuniciranja*. Preuzeto s: https://www.researchgate.net/profile/Zoran-Tomic/publication/326068697_Odnosi_s_javnoscju_na_sveucilistu/links/5b366d4eaca2720785f8d6b2/Odnosi-s-javnoscju-na-sveucilistu.pdf#page=93 (Datum pristupa: 20.9.2023.)

Rajčić, M. (2005.) *Tumač snova i horoskop*. Marjan tisak: Split

Rijavec, M., Miljković, D. (2006.) 'Pozitivna psihologija: Psihologija čije je vrijeme (ponovno) došlo', *Društvena istraživanja*, 15(4-5(84-85)), str. 621-641.

Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/clanak/16686> (Datum pristupa: 20.9.2023.)

Stanojević, M. (2009.) 'Konceptualna metafora u kognitivnoj lingvistici: pregled pojmova', *Suvremena lingvistika*, 35(68), str. 339-371. Preuzeto s:

<https://hrcak.srce.hr/47111> (Datum pristupa: 13.9.2023.)

Šafarić, N., Zafirović, L. (2004.) *Astrologija. Liberata*: Zagreb

Vrsaljko, S. (2010.) 'Pregled proučavanja u stilistici', *Školski vjesnik*, 59(3), str.

399-414. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/clanak/122514> (Datum pristupa:

19.9.2023.)

Zgrabljic Rotar, N. (2011.) *Digitalno doba: masovni mediji i digitalna kultura*.

Sveučilište u Zadru: Zagreb

Zgrabljic Rotar, N. (2017.) 'Novi mediji digitalnog doba', *Zbornik:*

Informacijska tehnologija i mediji 2016. Preuzeto s:

http://www.mediaresearch.cro.net/files/file/Zbornik_INFORMACIJSKA_TEHNOLOGIJA_I_MEDIJI_2016final_web.pdf#page=59 (Datum pristupa:

11.9.2023.)

Yule, G. (2010.) 'Definicije i pozadina pragmatike te deiksija i udaljenost

(prijevod Josipe Forko)', *Hrvatistika*, 4(4), str. 89-98. Preuzeto s:

<https://hrcak.srce.hr/clanak/121414> (Datum pristupa: 13.9.2023.)

Werkmann, A. (2010.) 'Konceptualna metafora „Život je kocka“ u kontekstu

univerzalnosti i varijabilnosti konceptualnih metafora', *Hrvatistika*, 4(4), str. 35-

45. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/clanak/121409> (Datum pristupa: 13.9.2023.)

10. Sažetak i ključne riječi

U radu je prikazana pragmatička i stilistička analiza horoskopskih tekstova preuzetih s internetskim portala *Index.hr*, *24sata*, *Story.hr*, *Vecernji.hr* i *Zadovljna.hr*. Analizom spomenutih tekstova izdvojene su i komentirane glavne značajke i odrednice horoskopa kao žanra, tematsko – sadržajne značajke te diskursno – retoričke strategije i u vezi s time jezično – stilska sredstva.

Ključne riječi: horoskop, astrologija, pragmatika, stilistika

10. Naslov i ključne riječi

Naslov na engleskom jeziku/*Title of the master thesis:*

Attraction of horoscope – pragmatic and stylistic analysis

Ključne riječi na engleskom jeziku/Key words:

horoscope, astrology, pragmatics, stylistics